

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

- + *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
- + *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
- + *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
- + *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter <http://books.google.com> durchsuchen.

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

H 1235

WITTE DONDERDAG

BIJ

ECKERNFÖRDE.

(5 April 1849).

VAN

JOHANN MEIJER.

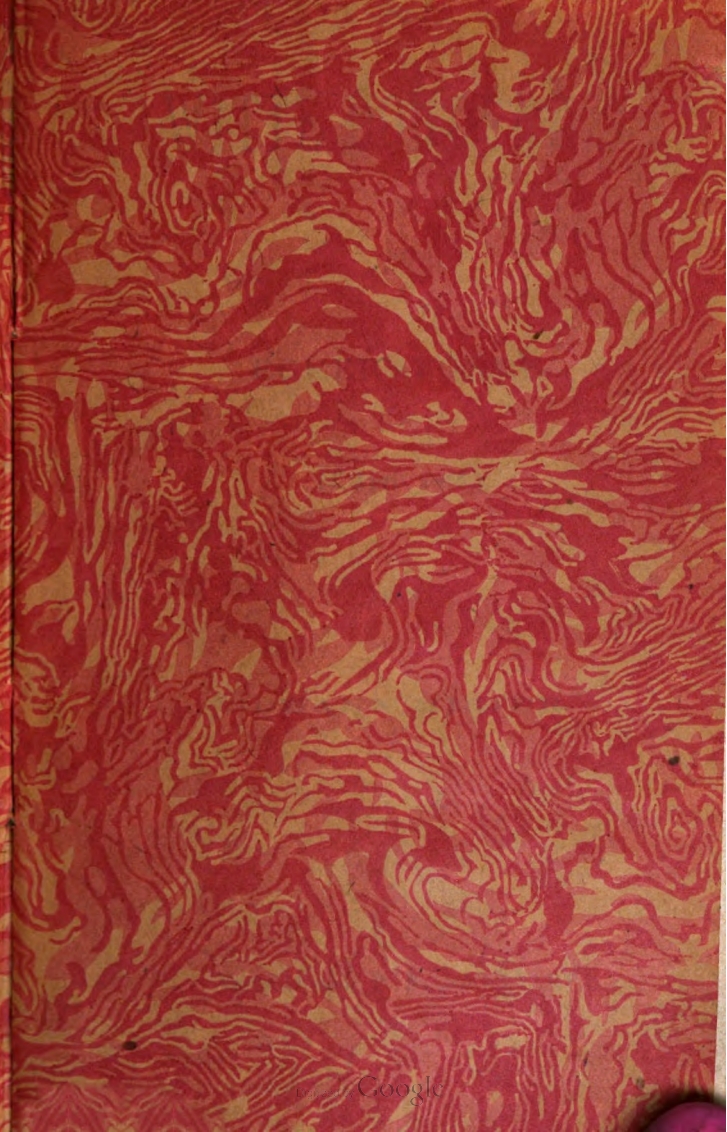
Uit het Ditmarsch door P. K. DROSSAART.

UNIV

GENT

WITTE DONDERDAG

BIJ

ECKERNFÖRDE.

(5 April 1849.)

VAN

JOHANN MEIJER.

Vertaald door P. K. DROSSAART.

DORSMAN & ODÉ TE VLAARDINGEN.

WITTE DONDERDAG

BIJ

E C K E R N F Ö R D E .

(5 April 1849.)

De klok die bromt, het is een feestdag morgen,
Men luidt hem in; en van den toren af
Klinkt ver de toon en trilt het luchtruim door,
Hoog over 't water heen, naar de overzijde.

Daar gaat het steil bergop, en boven droomt
Het hoog geboomt nog stil in winterslaap;
Zie, welke reuzen! — Toch de besten zijn
Al lang daar tusschen uit, wanneer voor jaren
De Deensche Vorst een prachtig oorlogschip
Te Koppenhagen op de helling had.
Zij hooren nog geen klok, het is te vroeg,
En ook de lijster niet, die uit de beuken
Al zacht eens fluit.

Nu stijgt daar op de zee,
Ver aan den horizont, voor 't oog iets op:
Een kleine stip, het schijnt een schip te zijn;
En nu nog een, en weder een daarbij,
En ook een kleine zwarte wolk daarboven.

Er blaast een oosten wind zoo frisch uit zee,
En over schuim en golven suist hij heen,
Recht op het strand en op den hoogen oever;

Hij schudt der boomen kroon, dat ginds en her
 De toppen sling'ren; zie, zij worden wakker
 En haastig stoot nu de een den ander aan,
 En roept hem toe: verstaat gij wat hij zegt?!
 Waak op! waak op! het is geen tijd tot slapen!

Het groeit en bloeit reeds in het rond,
 Het groenend gras ontspruit,
 De varen kruipt al uit den grond,
 De kruisbes-struik loopt uit;
 De gans die roept, het vinkje slaat,
 De merel wordt gehoord;
 En zachtjes over 't water gaat
 De blauwe hemel voort.

De laatste sneeuw aan wal versmolt,
 En milder waait de wind,
 Daar vliegt de ree, het haasje holt,
 Hier speelt een vroolijk kind;
 De meeuwen kermen over 't meer,
 Reeds zag men d'ooievaar;
 Hoezee! de lente keerde weer,
 Ras is de zomer daar!

En hoort gij wel? de klok die luidt!...
 Is 't juichen of geklag
 Wat heden dat gebom beduidt?....
 't Is Witte Donderdag!
 Het is de lieve God, wiens hand
 Weer de aarde bloeien doet;
 Was de oorlog nu maar niet in 't land,
 Wat waar' dan alles goed!...

Wat boven ruischte en suisde door de boomen
 Dat was beneên geen menschenziel bekend;
 Ook hield het galmen stil; en zachtjes ging,
 Bij gouden zonschijn, in de kleine stad
 De dag ten einde en heerschte er Zondagsvrede.

Dat leek naar oorlog niet — ware af en toe
 Een uniform niet langs de markt gekomen
 En zag men op de schansen, heen en weer,
 Geen schildwacht gaan — men had den slechten tijd
 Dien oogenblik er gansch en al vergeten.

En toch de strijd begon op nieuw weer aan
 En alles was in roer: op Alsen stond
 En voor de Königsau de Deen en wilde
 Zoo aanstonds maar op Sleeswijk in. — En pal
 Stond voor den vijand generaal Bonin
 Met onze jongens; — de andren zagen dat
 Vooreerst nog aan, — dat was de Rijksarmee. —
 En rondom Eckernförd lag bij de burgers
 Een bataljon recruten in kwartier,
 Waar nog geen steun op was; en in de schansen
 Was bijna honderd man, met twee kanonnen;
 Nogthans er was geen lafaard onder hen;
 En dan nog drie, ... pas op, gij schept u wondren!

Ei let eens op dat huisje aan 't strand:
 Door roos en wijngaard kijkt de wand,
 En wordt men blad nog bloem gewaar,
 Zij knoppen reeds, dra zijn zij klaar.

De groene ranken klimmen dan
 Den gevel op, ter roode pan;
 In 't midden hangt een duivenslag
 En uit het dak de Duitsche vlag.

Een kleine tuin is voor de deur,
 De Zomer wekt er kleur en geur,
 En om den grond een wit staket,
 Dat alles proper is en net.

Ook binnen bloemen, doen 't geheel
 Gelijken op een lustprieel; —
 Wis trekt het ieders oog en zin —
 Kom mee, wij willen ook er in!

Daar staat een jonge vrouw, zij giet haar bloemen,
 Wel zelve een roos — een witte naamlijk — zie,
 Zoo blank en fijn is ook haar mooi gezicht,
 Omgeven door haar zwart gekroesde lokken;
 En uit haar donkere oogen blinkt een licht
 Als van een ster des Hemels in den nacht;
 Zij draagt nog halven rouw, want ze is al weduw,
 Zij heeft op zee zoo vroeg haar man verloren;
 Hij was kaptein toen op een groote brik,
 Die op een reis van Rio, voor twee jaren,
 Met man en muis, bij Skagen is vergaan.

En aan de tafel zit en leest het dagblad
 Een jonge man, die ligt er in kwartier,
 En hoort ook tot de manschap in de schansen;
 Hij is maar klein en teeder van gestalte;
 Zijn tronie, net het tegendeel van haar,
 Is door de zon verbrand, zijn kruin is blond,
 En helder blauw zijn de oogen; de uniform
 Is hagelnieuw, gestreept zoo aan de kraag
 Als op de mouw; doch ieder zag terstond
 Dat de epaulet hem beter passen zou.
 Wat had hij daarvoor gaarn wel willen geven! ...
 Wat streefde hij er naar! . . . . Dan scheen hem eerst
 Het leven schoon: dan kwam hij zeker hooger,

Tot roem en eer; hij was met lijf en ziel
 Soldaat. — En wat er dan nog noodig waar
 Dat was hem eigen: moed en wilskracht toch,
 Bij zucht naar eer, bezat hij boven mate.

Reeds om het minste kijkt hij over 't blad
 En steeds naar haar, hij is met zijn gedachten
 Volstrekt niet bij de zaken die hij leest;
 Hij mag wel denken: Wat een schoone vrouw;
 En nog zoo jong en toch al prooi des noodlots! —
 Wellicht!.. Wie weet dit juist?... Wellicht ook
 (niet!...

Wie ziet een mensch toch in het hart? — Men had
 Elkaar, in veertien daag die hij daar lag,
 Al veel verteld; en, hadden ze ook somtijds
 Eens woordenstrijd — voor hem zoo goed als haar
 Was recht steeds recht en 'tonrecht hen ten gruwel;
 En in hun politiek was geen verschil.

Haar Vader die ruim twintig jaar in Angeln
 Het predikambt vervulde, had met vreugd,
 Eer hij zijn Vaderland verraden zou,
 Zijn huis en brood den Koning. weergegeven;
 En »de appel valt nabij den boom" — op haar
 Is ook die spreuk geheel en al van pas:
 En Sleeswijk-Holstein gaat haar boven alles.

En die daar zit en in het dagblad leest,
 Die heeft, nog half een kind, reeds eigenwillig,
 Gehandeld in den geest van haren Vader;
 Hij stamt uit Rendsburg af en is van adel,
 En wilde of cier zijn, als zijn Vader was,
 En ging te Koppenhagen op de school.
 Daar kwam hij met een leeraar eens in strijd,
 Die Sleeswijk onder Jutland reek'nen deed;
 Deez' had hij daarop neuswijs uitgelachen,

Waarvoor hij veertien daag in donker zat.
 Dat zou men hem ten tweedemaal niet leev'ren,
 Men deed hem onrecht aan! Zijn vrij geweten
 Was meer hem waard dan hun kadettenschool!...
 En voor hij zich bedacht had over straf
 Was hij reeds op de vlucht, de bergen over.

Dra werd hij boer, en later was hij zelfs
 Bestuurder op een goed; hier ging 't hem best;
 Hij had zijn eigen paard; en toen hij eens
 Naar Glückstad reed, zijn Vader ten bezoeke,
 En onderweg vernam wat in dien nacht
 In Kiel gebeurde, en dat Prins Frederik
 Intusschen Rendsburg overrompeld had,
 Toen keerde hij en kwam in plaats te Glückstad
 In Rendsburg aan; en nam als ruiter dienst!
 Zijn Vader moest het paard voor hem betalen.

Iets later kwam hij in een jagercorps
 Dat toen naar Fehmarn toog; daar wist de Deen
 Al reeds hoe meesterlijk hij schieten kon.
 Hier was maar een kanon, dat gaf men hem,
 En daarmee schoot hij raak, en schot op schot
 Trof steeds het groote stoomschip op den kop,
 En uit den Sond gelijk de vier barkassen.

Dat stond den borst niet aan; men knalde hem
 Niet dol genoeg; nu werd hij kanonnier
 En kwam naar Eckernförde en in de Schansen.

Zij wist dat alles reeds, die bij haar bloemen
 Aan 't venster staat, hij had dat al verteld;
 En als een kind, dat naar zijn lessen hoort,
 Zoo had ze aandachtig luistrend hem betracht
 En hing zij met hare oogen aan zijn lippen.

Zie, wondren doet de liefde voor zijn land
 Van daag zoo goed als waar de Grieken streden
 En wie er moedig is dien is de wereld:
 Zoo vindt ons land wel eens een menschenhart
 Dat warmer daarvoor klopt dan ieder ander.

Nu giet ze water in een anjerpot,
 Die bloeit al eens; en over 't groene hekje
 Hangt zwaar een anjer af, als vuur zoo rood,
 Die net haar aangezicht en wangen raakt.
 Daar staat hij op en zegt — ja bidt haar zacht:
 »Mag ik die bloem? ik min haar boven al,
 En is 't ook maar een bloem, gelijk een orde
 Wil ik haar dragen, toe, vereer die mij!»

- Hij kreeg haar ook. — Zij echter draaide zich,
 Opdat hij niet zou zien hoe rood zij werd;
 Zij nam van 't andre venster den laurier
 En in diens kroon verborg zij haar gezicht,
 En wreef het stof toen van zijn blaad'ren af....
 Daar knalt er een kanonschot door de lucht
 Dat deur en vensters klettren, ...

Wat was dat?! . . . .

En voor zij van den schrik zich wat herstelt
 Was hij de kamer uit en nu weer daar,
 Zijn punthelm op, zijn sabel om en ransel:
 »Nu geeft het wat! men heeft alarm geschoten! . . . .
 En winnen wij — en als ik wederkom,
 Krijg ik dan ook een kleinen krans daarvan?» . . . .
 »»Een krans? . . . . dan blijft geen blad meer
 (aan den boom!»"

Dat hoort hij nog, toen was hij ook al voort.
 En in het huis en op de bloem aan 't venster
 Verging de laatste zonstraal stil en zacht.

Vaarwel! vaarwel! hij ging dan heen;
 Hoe somber toch zoo gansch alleen!
 Mijn hopen en verlangen
 Heeft enkel angst vervangen.

Schoon is voor 't Vaderland de dood,
 En Sleeswijk-Holstein is in nood;
 Gaarn toog ik aan zijn zijde
 Ook voor mijn land ten strijde.

Hij is zoo moedig heengegaan . . . .
 En mij ontspringt een wrange traan . . . .
 Ach, alles wil ik geven
 Laat God hem maar in leven.

Hij was al in het fort; het ligt ten zuiden
 Daar langs het strand, het is de zuiderschans ¹⁾;
 En recht naar 't noorden, aan de gindsche kant,
 Daar ligt de noorderschans ²⁾; die is het hoofd
 En hield dan ook zijn Hoofdman in haar muren:
 Dat was een vent, die had zich zelf gevormd!
 Na flinke studie werd hij officier,
 Ging bij den Turkschen Sultan toen in dienst,
 En toch was hij pas vijfendertig jaar.
 Hij hoorde Pruisen toe en gaf den Turken
 In 't schieten les; en kwam van 't zwarte meer
 In Sleeswijk aan. Dat was een fiksche reis;
 Die had hij niet gemaakt, had niet het heimwee
 Het Duitsche hart naar Duitschland weer gedreven,
 En had geen Duitsche krant zijn ziel geroerd
 Door 't volkslied; »Schleswig-Holstein meerum-
 (schlungen'';
 En hem verteld van wat daar viel te doen.
 En als hij langs de straat in Sleeswijk liep,

Nog half een Turk, in Turkische uniform,
 Dan riep vaak de een den ander toe en zei:
 Wat stroomt in zulk een tijd toch veel in 't land,
 Van alle soort en ras en vagebonden!
 Deez zond de Sultan weg — die faalde ook nog! —
 Nu, pas maar op de vrouw! . . . En welke blikken
 De Deen wel werpen zal op zulk een heiden!

Des and'ren daags daar was de Turk verdwenen
 En reisde een flink off'cier naar Rendsburg heen;
 En meldde zich er aan als Kommandant
 Der vijfde batterij, — trots elks verbazing! . . .

En dat was hij! — van Delius ³⁾, had hij
 Zijn order in de zak; hij had gesmeekt:
 »Den vijand zoo nabij als 't kan.» Geen week
 Verliep toen trok hij al de vesting uit
 En met een batterij naar Eckernförde.

Men zegt wel eens, wat bij elkander voegt
 Dat komt ook vaak zoo wonderbaar te zamen;
 En dat was hier de zaak. — Schimpte in dien tijd
 Bij ons te land zoo menigeen op Pruissen
 En was men op de Pruissen niets gesteld,
 Een Kapitein als hij. dat was wat anders.
 En wat een statig officier! de moed
 Straalde uit zijn oog en dwong vertrouwen af;
 Hij was niet slechts soldaat, hij was ook mensch,
 En goed gevat en wist de rechte plaats
 Bij iedereen; het leed geen veertien daag
 Toen vond men bij de heele batterij
 Geen enkel man, die voor zijn Kapitein
 Niet alles, zelfs het leven, offren zou;
 En onder weg naar Eckernförde was
 Gelegenheid hem goedschiks dat te zeggen,

Eens voor altijd, — en in een stemmig lied,
En in den marsch, begon het korps te zingen:

De Kapitein hij leve!
Hij gaat ons dapper voor
Wij volgen hem steeds moedig
Op 't bloedig zege-spoor.

Hij wist wel wien het gold, weerhield zijn paard
En dankte met de hand; — had hij geen woorden?..
Hij had die meestal klaar! — en wat zij zongen
Dat klonk hem door de ziel, den ganschen dag.

En als den vierden, 's avonds, het kanon
Hierover donderde uit de noorderschans,
Toen ging de klank hem weder door de ziel:
»Hij gaat ons dapper voor!» ..... daar vloog hij
(buiten
En in een wenk van Borbij naar de Schans. —
En door de stad klonk 't algemeen appèl.

De trommel, de trommel
Maakt alles in roer:
En hoor dat gerommel,
Wat een rumoer!

Naar buiten, ten strijde,
Den vijand te keer!
Het zwaard nu ter zijde,
Grijpt het geweer!

Rekruten en troepen,
Een ieder zij klaar!
Wat loopen en roepen,
Ginder en daar!

De schans deed zich hooren:
 De Deen wil aan wal!
 Soldaten naar voren!
 Daar komen ze al!

»De Deen wil landen!» ging als loopend vuur,
 Van huis tot huis, nog voor den trommelslag;
 Dat had de donder des kanons al reeds
 Verkondigd door de stad en over 't land.
 En met den militair, gelijkertijd,
 IJlde ieder burger ook zijn woning uit
 En liep en draafde rond: de straat was vol.

De Deen wil landen! Stakkers van soldaten!
 Geen twijfel meer, nu moeten ze in den slag!
 En straks bij nacht, als alles donker is,
 Dan gaat het man op man, met houw en steek!
 Dan vliegen wis de kogels in de stad,
 De huizen slaan in brand, men schiet daar buiten,
 En vecht op straat en vangt het plundren aan.
 Waar blijven dan de vrouwen en de kinders
 En de ouden en de zieken en ons goed?....
 De Deen wil landen! — God wat schriklijk leven!...
 En meer dan een had schier den kop verloren
 Of was in dezen stond zich zelf geen meester
 En liep onzinnig rond; — het vrouwvolk kreet,
 De kinders schreeuwden luid; verbod was vrucht-
 (loos;
 Reeds hier en daar zag men een wagen pakken
 En ook al bed- en zilvergoed verstoppem,
 En alles was in angst en in de weer.
 Dat is dan zoo, dat brengt nu de oorlog mee
 En levert de eerste schrik; — die is de slimste, —
 Doch alles heeft zijn tijd en zoo ook de angst;
 Niet lang daarna toen kreeg men lustig bloed
 En zachtjes aan kwam ieder tot bezinning.

En als nu dra het gansche bataljon
 Verzameld was en uit de stad marcheerde,
 En ook geen schot meer na het eene viel, —
 Terwijl een ordonnans den burgemeester
 Bericht bracht dat de vloot voor anker lag, —
 Toen kwam nieuwsgierigheid bij ieder boven,
 En wat maar loopeu kon dat ging er uit;
 Het wemelde aan het strand van al de menschen.

Het was een schemeravond als gewis
 Ten tweeden maal de stad niet meer beleeft!
 Er was geen golf te zien, de wind was stil,
 Het blanke water hel door 't avondrood,
 Der Zee ten eind; — daar zag men schepen liggen,
 Een gansche vloot, meestal met witte zeilen,
 En twee met hooge pijpen, die nog dampden.

Och wat een aanblik toch! — en buitenst lag
 Het grootste van de vloot, dat was een reus,
 Het scheen de gansche haven te versperren,
 De groote mast verhief zich tot de wolken,
 En 't achterschip, wat men den spiegel noemt,
 Geleek een klein kasteel, met groote vensters
 En drie verdiepings hoog; en rond daarom,
 Van achter tot den steven, beiderzijds,
 Vol poorten, beurtlings zwart en wit geverwd,
 Driedubbel langs, — men kon ze haast niet tellen.

Dat was der Deenen prachtigst oorlogschip; —
 Waar dit de zijlaag geeft, daar zal niets wassen, —
 En »Christianus de Achtste» was zijn naam;
 Zijn beeld, in volle praal, stond voor den boeg
 De Scepter in de hand, en op het hoofd
 Een gouden kroon, — dat had men met een kijker
 Nog klaar gezien eer hij zijn ankers wierp
 En oostwaarts was gedraaid; — nu zag men nog

Een breeden spiegel, en daarboven over
 De groote roode vlag, — zij hing ineen
 En woei niet meer, — dat was de »Dannebrog.”

Daar tusschen lag een prachtig schoon fregat,
 De »Gefion,” met achtenveertig luiken
 En evenveel geschut; — en een korvet,
 Die »Galathea” heet, met veertig stukken;
 En dan de béide stoomers; en nog drie
 Van kleiner soort, wat viel er toch te kijken!
 Maar spoedig was 't voorbij, toen kwam de nacht
 En dreef de menschen weder in de stad;
 Patrouilles liepen heen en weer aan 't strand;
 De volle maan steeg statig uit de zee;
 En voor haar heenen lagen in de verte
 De groote zwarte klompen stil te slapen.

Naar bed! naar bed — wie denkt aan 't bed,
 De vijand op de kusten?!..
 Wie thans op wat hem lief is let,
 Die kan onmogelijk rusten.

Hij vouwt de handen, bidt tot God,
 Gedrukt door duizend zorgen;
 Licht toeft hem een ellendig lot
 En naakt de nood reeds morgen....

Wellicht zoo! — maar ook wellicht niet!...
 Soms loopt het vreemd te zamen.....
 Sta Gij ons bij, die 't al gebiedt!
 O God, verhoor ons! Amen!

In 't kleine huis aan strand is ook nog licht;
 En aan het venster zit, bij haar Laurier,
 De jonge vrouw en hangt er in gedachten.
 Heeft die dan ook wat liefs, waarvoor zij waakt
 En hoopt en zorgt?...

Ze soesde als had ze een droom:
 Zij stond en vlocht een krans, nu was hij klaar;
 De deur ging open, iemand stortte er in
 Van kruitdamp zwart, zijn goed aan 't lijf ver-
 (scheurd;

Maar hoe ontdaan! Wat schaadt het hem of haar?...
 Hij had den krans in haar geheel omvat
 En kuste haren mond.....

toen sprong zij op.
 Het was dan maar een droom! haar sloeg het hart
 Als zou de boezem bersten; — zij stond op
 En deed het venster open. — Zie, een ster
 Schoot juist omlaag, net op dat groote schip!.....
 Een tochtwind woei en smeed haar den laurier
 Haast tegen 't lijf, — zij greep dien nog bijtijds;
 Het licht was uit, het kleine huis was duister.

O morgenstond, op zulk een nacht
 Geeft gij na angst weer hopen!
 Daar komt de zon in volle pracht
 En sluit den Hemel open:
 Eerst zwart, — en nu weer rood en goud!..,
 Eerst nacht, — en nu weer morgen!....
 Kom uit, als gij vertwijflen zoudt,
 En laat de Algoede zorgen!

Wit-Donderdag zegt Paschen aan,
 En Paschen brengt het leven:
 En alles wat maar leven kan

Wordt nieuwe kracht gegeven.
 Dra komt weer de aarde in lentetoon,
 En alle knopjes springen,
 En alle bloempjes bloeien schoon,
 En alle vogels zingen.

Het water dampt, de nevel vliedt,
 De leeuwrik gaat al stijgen,
 En bij het koestrend zonlicht ziet
 Men paarlen aan de twijgen.
 Doen vreugd en dank bij menigeen,
 Een traan in 't oog ontdekken....
 Maar.... moord en doodslag daar door heen!....
 Wat wanklank die verwekken!....

Ja, moord en doodslag! — Ziet gij wel de schepen?
 Daar komen ze aan! O God, nu gaat het los!
 En menschen, die elkander nimmer zagen
 Noch kenden, zoeken thans elkaar te moorden!....
 En wel op feestdag!... Is 't geen kerk van daag?
 Wie gaat ter kerk? Wat gaat den krijg dat aan?
 Daar naad'ren ze achtereen en langzaam toe:
 Het grootste komt voorop; de Gefion
 Dicht achteraan; en dan de Galathea;
 En dan de beide stoomers aan de zijden!...

«Nah kheik den grooten Krischan ies, die kreng!
 What is ie mooi gekraagd! — en achter hem
 Zijn beide deerns met al haar lappenboel!"

Dat riep een uit de Schans, hij heette Elias
 En was een Jood, een echte kleine snaak,
 En ieder oogenblik verkocht hij uien.

Ja, wel gekraagd en alle lappen bij!
 In volle zeilen en met frisschen wind
 Recht op de noorderschans!.....

En algemeen

Krimpt ieders hart ineen; die arme menschen!
 Waar blijven zij, met hun te schraal geschut,
 Als zoo een gansche vesting hen genaakt?!....
 Die schiet hen wis tot gruis en moes te zamen!....

De Kapitein hij leve! hij gaat ons moedig voor!
 Daar staat hij op de borstweeer en wijst ons 't hel-
 (denspoor!

Wat is hij licht te treffen; hij staat daar onvervaard!
 Hij gilt »Hoezee'' in 't ronde en zwiert het blanke
 (zwaard!

Hij roept: »nu kan je komen!'' — en noodt ze
 (zelfs te gast.
 Zij draaien bij — zij stoppen -- en scharen zich
 (als 't past.

En vuur en walm en donder, als of het al vergaat, —
 En niets dan stof en flarden waar onze Hoofdman
 (staat.

Dat was een volle zijlaag — hij meende 't goed,
 (de Deen;
 En om den Hoofdman suisden de groote kogels heen.

Maar toch hij staat en roept nog: »Hoezee! die
 (is voorbij!
 Daar schoot de Deen een poedel! Hoezee! nu komen
 (wij!''

Riep dat de Hoofdman? leeft hij nog? — Hoezee!
 Dan is hij kogelvast!... Het kwam toch aan
 Die hagelbui uit honderd ponds geschut,
 Bij huilen, fluiten, flikkren en gekerm,
 Als waar de Duivel los! — nu zie eens aan
 Wat hangen hem de lappen! — hij ziet er uit
 Als was hij door de slijk gerold; — en toch
 Geen haar is hem gezengd, hij mist geen knoop!
 Hij lacht hen nog wat uit! nu stijgt hij af;
 En nu juicht alle man uit volle keel:
 »Hoezee, voor JUNGSMANN ⁴⁾ onze Kapitein!»

En rond en om weerklonk de kreet »Hoezee»
 Den oever langs, waar 't volk zich had verzameld,
 Tot in de stad zelfs heen;..... plots schoot een bliksem
 Daar uit de noorderschans — en stil was alles, —
 En nu een dikke walm en dan een donder;
 En langs de golven danste een kogel heen
 Recht op het schip; — en pof! — daar vloog hij in;
 En weder een »hoezee» van alle kanten
 En uit de schans nog doller dan het eerste.

En weder uit de schans een licht, een walm,
 Een doffe knal; — en weder zoo een kogel
 Het water langs; en weder zulk een slag;
 En dan »hoezee»; — en alles weder stil. —
 »Dat is het soort! die kittelt hun den buik!
 Nah hoor eens, wat ie schmakt!» riep nu Elias,
 »Maar meer daarvan, dan wordt ie zeker tham!» —

Nauw had hij 't nog gezegd, daar kwam al weer
 Een volle zijlaag aan naar deze zijde;
 En voor zich neer, en bij zich om, en langs
 De borstweer heen; wat huult en licht en fluit
 Dat overal! — Wat vliegen weer de flarden!
 Wat knalt het door de lucht! dan komt de rook,

Gelijk een wolk, langs 't water naar de schans,
En dekt die dicht en..... alles is weer stil.

Nu zijn zij in de vaart. — Dat duurt niet lang
Of weder vuurt het uit de noorderschans,
En weder zei het »klets!” — En om den ander
Ging 't nu, als naar de klok; van 't water af
Een volle zijlaag immer, nu uit d'een
En dan uit d'ander van de groote schepen,
En iedere keer de schans als in een wolk
Van stof en damp; en dan ook weer een flik'ring
Daar tusschen door — een enkel schot — een knal —
En dan een klap — en dan een luid »hoezee”; —
En dan ten slot Elias met een ui
Daar achteraan, die iedereen deed lachen.

En altijd werd het in de verte voller
Van menschen, die aan d'oever zich bewogen
Om ook den slag te zien. In Eckernförde
Bleef niemand thuis. Nu kwamen ze ook van 't land,
De naasten eerst, vervolgens altijd verder,
Van alle zijden hier; zulk buldren hadden,
Op vier mijl in het ronde, de oudste lui
Hun leven niet gehoord; bij Eckernförde,
Daar moest het zijn — en derwaarts bij gevolg
Ging elk op weg, te voet, te paard, per wagen,
Als of het kermis waar'; — en menigeen
Die kerkwaarts toog, het psalmboek in den zak,
En die op dezen tocht het schieten hoorde,
Keerde anders om en liet den leeraar — leeraar,
De kerk — de kerk; ging tusschen de andren in
En met hen mee ten tocht naar Eckernförde.

Thans kwam een Ordonnans, in vollen ren,
Juist door het veld en reed de Schanspoort in,
Hij kwam van Geltörp af; daar lag de Hertog

Van Coburg-Gotha en een batterij
 Van 't zes ponds kleine veldgeschut uit Nassau;
 Die was al onderweg, dit moest hij zeggen,
 En kwam te hulp. — Het Hoofd nogthans bedankte:
 Vooreerst was dat onnoodig, meende hij.....
 En ook Elias bracht zijn schimp er bij:
 »Nassauer erten freet hij niet zoo graag;
 Wij foedren hem met Insurgenten Klompies!» ⁵⁾

Het was een hard gerecht en wis den stoomers,
 Den Hekla en den Geiser, niet naar smaak.
 Schoon langzaam, dreven zij toch rugwaarts af
 En lagen 't oostwaarts over, immer verder
 En verder van de schans; op 't laatst zoo ver
 Dat geen geschut meer trof; — daar stopten zij
 En lagen zich verzekerd hier voor anker.

Een luid »hoezee'', en voorts een zijlaag weder;
 Gewis uit ergernis om al dat schreeuwen;
 Nu hoorde men weer niets dan enkel buldren,
 En daarna steeds de schans geheel in rook;
 En dan een enkel schot, en nog een slag;
 En dan op nieuw »hoezee'', en dan de laag.

Daar stelde waarlijk de korvet zich ook
 Al in postuur en draaide stil den steven
 En heesch het zeil, — de vlugge Galathea. —
 »Hoezee! Hoezee!» dat nam bijna geen eind
 Nu deze langzaam ook al aflaveerde;
 Ze kreeg dan ook een paartje mee op reis;
 En toen in snelle vaart, als zat de Duivel
 Haar achterna, de stoomers nog voorbij,
 Met volle vleugels in de ruime zee.
 »Ze heit de buik nou vol!» riep 't Joodje luid
 »Ze heit genoeg en wil zich eerst wat baden!»

Maar de andre schepen bleven rustig liggen
 En schoten voort, aanhoudend laag op laag:
 De groote Christiaan en een fregat.
 En altijd doller vloog het lood er uit
 En altijd woester suist het om de schans, —
 Zij zou en moest te niet! nu kwam ook de andere
 Om mee te doen, — en deze was de slimste —
 En had men die maar eerst aan stuk geschoten
 Dan waar 't een grap en ook gewonnen spel.

En ook die bodem zou niet veel verslaan
 Bij zulk een overmacht, dat was niet moog'lijk;
 Zij hadden ook niet meer dan zes kanonnen,
 En daarvan nog maar vier waarmee zij schoten,
 Want de andren wären nauwlijks bruikbaar thans;
 Zij lagen nog te ver ten westen om
 En uit de lijn; — en juist de beide besten,
 Twee bomkanonnen van de grootste soort; —
 Elias spotte weer: »nu die maar khomt
 »Nouw khomt toch eerst et beste naar ons zoodje,
 »Ghortbeuling, dik, vol blom en vol rozijn!"

O Hemel, wat een rusteloos gebulder!
 En wat een kogels bij den damp van 't kruit!
 Hoe kunnen toch die stakkers dat weerstaan?!
 Ei vraag 't Elias maar, die kan het zeggen,
 En zoo de Jood is zijn de Christnen ook.

Daar staat de Kapitein: altijd op post,
 Den kijker in de hand en allerwegen
 Een oog in 't rond, en hier en daar een woord;
 En als een zijlaag komt, dan bukt hij niet,
 Hij roept alleen dat de andren moeten bukken;
 Ja, als een Bonaparte staat hij daar!
 Hoe doller toch, hoe meer zijne oogen flonkren.

Alom heeft hij een onderkommandant
 Zoo zekeren CLAIRMONT ⁶⁾, sergeant majoor,
 Een taaie Duitscher, maar met Franschen-bloed.
 Wat niet een snijder worden kan, wanneer
 Hij moed bezit! — en deze waar zoo een; —
 Oorspronkelijk een snijder. maar voor jaren;
 Doch naald zoo min als 't warme ijzer vielen
 Hem in den smaak; hij smeedt ze weder weg,
 Nam 't kaasmes in de plaats en werd soldaat.
 God weet hoe lang al korporaal in Rendsburg
 Betrad hij thans de Schans.....

Hij kommandeerde
 Van daag het schieten ook; — het ging met lust!
 Dan op den een, dan weder op den andren,
 En iedre keer een schrootschot met een klap!...
 En de oude grijsbaard was zoo waar des duivels!
 En zoo de Kapitein en de Oude waren,
 Zoo allen. — Het was een klucht te zien
 Hoe elk er sprong, als was 't maar spel met ballen; —
 Zoo springt en speelt het kind in veld of tuin, —
 En toch het was een spel om dood en leven....

De zijlaag komt! — ten grond!...
 Neen dat zou toch niet baten;
 Wat springen in het rond
 De bommen en granaten!

Een onheil moet er zijn,
 Wie houdt de kogels henen?...
 Reeds kermt daar een van pijn,
 Verminkt aan beide beenen:

»Met mij, met mij is 't uit! —
 Vaarwel mijn oude moeder!

Vaarwel mijn jonge bruid!
Mijn zuster en mijn broeder!"

Daar komt ook al de dood —
Die is van pas gekomen! —
Hij heeft uit leed en nood
Hem zachtjes meegenomen.

Wat smart! een kloek soldaat,
Een jong en vroolijk leven!.....
Ach, brave kameraad
Wat moest gij spoedig sneven!

Men legt op stroo hem neer,
Elk is ontroerd, verdrotten;
Men dekt hem, weent, — en weer
Wordt vreeselijk geschoten.

Dat was maar goed, dat bracht hen tot bezinning,
Het onheil had den eersten oogenblik
Hen gansch verbluft: de bloedplas op den grond,
Het jamm'ren, dat gezicht, het medelijden,
De rassche dood en ook wel een gedachte
Als ieder heeft die licht getroffen wordt....
En dat is na te gaan: zij waren menschen,
En stonden thans ten eersten maal in 't vuur.
De Kapitein dacht even zoo, hij liet
Hen stil begaan, — het hart wil ook zijn recht; —
Hij kon zijn volk en wist, zoo 't noodig waar,
Een woord van hem, dan vloog men op ter wraak.

Elias vloekte en riep: »waar is de flesch?!
Den bottel hier! — maar gauw een uit de flesch!
Een kleine schnaps versterkt ons hart het best!"

Daar sprak ook tevens de oude een vriendlijk woord,
 Dat wondren deed; en als hun om het hoofd
 Van voren aan de kogels weder suïden,
 Toen werden zij verwoed; — een oogwenk slechts
 Bracht ieder op zijn plaats en aan 't geschut,
 En slag op slag bekwam de vloot den duivel.

Het spookte nogthans in de vesting ook:
 De palissade in stukken op den grond
 Als had ze een seis gemaaid; en de verschansing
 Doorwroet en vuil — als had het zwijn dáarop
 Gegraasd — en langs de zijden heen naar voren
 Een tweeden wal van zoden en van voddën.

Hoe lang zij 't houden zal? Daar kwam een kogel,
 Die kon niet erger treffen dan hij deed,
 Zoo juist het schietluik in en, als beschuit,
 Tot gruis en moes een schoonen achttienponder!
 »Dhank voor de kruim! — wij kruimlen haar ook wel
 Een in de melk, — dat deed de Gefion;
 Majoor, ei klopt de deern eens op er bhorst!''...

Pas op Elias! riep nu de Oude, en grijnde,
 En plaatste zich aan d'andren achttienponder;
 En bom! daar schoot hij af, net in haar boezem;
 En juist waar, uit een stukpoort, het kanon
 Den dikken hals stak, vloog de kogel in, —
 Daar was de kruim, — nu was zij goed betaald!

Maar God had ook de hand in 't wreede spel;
 Men had daar in de hitte aan beider zijden
 Bijna niets van bemerk't; nu zag men dat:
 Er kwam een frissche windstroom uit de zee
 En woei de haven in; en toen de zon
 Ten hemel hooger klom, toen steeg de wind;
 De golven, zoo als gistren, schuimden weer

En bruischten tot de schepen op, wier ankers
 Nu, sleepend langs den grond, hen niet meer
 (hielden; —
 En Gefion en »Krischan'' gingen drijven.

Twee uren ruim had reeds de slag geduurd,
 En altijd volgden nieuwe hagelbuien
 Uit beide schepen, herwaarts op de schans;
 En immer uit de schans opvolgend weer
 't Kanonnenpaar, zoo vaak er, tusschen door
 Den walm, iets van de schepen viel te ontwaren,
 Nu op de Gefion, dan weer op Kristiaan;
 Hij die er even door keek had den kogel
 En kreeg den slag; — zij weerden zich als leeuwen.

En altijd doller suisde hier in 't rond
 Een hagelbui van gansch niet malsche kogels,
 Nu over heen, dan bij de zijden langs,
 Dan door de borstweert in; en dan een stuiven
 Van zand en aard, van splinters en van steen,
 Als vloog de heele schans in duizend stukken.

Nu zaten ze in de klem: — daar pas ging ook
 Hun andere achttienponder over stuur;
 En zelden komt een ongeluk alleen,
 Daar kwam een bom die juist het kruithuis trof.
 Een bom in 't kruithuis! — Holland is in nood! --¹⁾
 De Deen die vond den weg. Daar kwam al weder
 Een andere aan en reet nu van de deur
 De stijlen af, en woelde zich in de aarde
 Tot op de balken neer. Nog eens zoo'n schot —
 En elk en al was in de lucht gesprongen.

»Daar is wat stuk'' — wat droeve maar!
 De snijder zal beschikken;

Ja, ging het slechts met draad en schaar,
Ik weet wel wie al bezig waar
De wonde toe te flikken.

Toch komt hij al, — 't is hem vertrouwd,
Wie is als hij bedreven? —
Men brengt hem werktug, touw en hout,
Men stelt den ladder op, en stout
Waagt hij voor ons zijn leven.

Wat vliegt de bijl! wat gaat de zaag!
Wat slaat de groote hamer!
De Deen — dat hem de nikker plaag! —
Beschikt ons een kardoezen laag
Net op de buskruitkamer.

Het waait en slaat en stuift en suist,
Als hagel in den winter;
Alsof het noodweer om hem ruischt!
De hamer springt hem uit de vuist,
De ladder berst in splinter!

Ei zie hem toch daar boven staan!
Steeds ongedeerd, vol hopen;
Hoe vlug zijn boor en beitel gaan!
Hem krachtig op de spijkers slaan!
Het gat is thans nog open.

En weder schiet dat satanspak;
Wat dreigen hem gevaren!
Hij staat maar onvervaard op 't dak,
Hij wijkt geen haar en arbeidt strak
Tot hij zijn werk mocht klaren.

Hoezee! nu is het blindwerk klaar,
Nu schiet maar lustig wijder!

Het kruithuis heeft nu geen gevaar!
 Als Derffling was — een held voorwaar, —
 Is ook CLAIRMONT — de snijder. —

En toen hij van de buskruitkamer krom
 Kreeg hij een »hoch"; — net streek een bom
 (daarheen
 En op de blinding neer; en zijwaarts weg
 Vervloog hij in de lucht. — Daar kwam de Hoofdman
 En schudde hem de hand en prees hem luid;
 En zei dat elk aan hem het leven dankte;
 En maakte toen op slag hem luitenant.

Dat was CLAIRMONT te veel, de man werd week
 En heldre tranen kwamen in zijne oogen;
 Hij wees dat vriendlijk af en hield die eer
 Voor zich te groot en zich ook te oud daarvoor,
 En veel te stijf alreeds voor de epauletten;
 Hij wilde liever blijven wat hij was.

Daar paste hij ook beter voor, — ziedaar,
 Hij staat al weder achter het kanon
 En mikt daar met een vierentwintigponder;
 En bij hem staat Elias met de lont.
 »Brand los!" -- daar geeft hij vuur, en dan weer
 (de ander,
 En als naar beurten ging het moordtuig af,
 Twee schoten uit de schans — en uit de schepen
 Twee volle lagen elke keer daartegen. —

Dat hield zoo aan: de toestand was benard!
 En heeter kan het in de hel niet gaan
 Als daar bij hen. — Waarom ook zoo alleen
 Zoo lang nu al in 't vuur en zonder hulp?...

Daar lag toch ook nog de andre schans; die had
Toch ook geschut en menschen om te schieten
En ook een Kommandant vol lust en moed! —

Ja, die het eerst komt maalt het eerst, — zoo hier, —
Zij waren de eersten nu. De noorderschans
Lag ver vooruit; en nader bij de stad
Lag de andre met haar kleine vier kanonnen;
Die tot hiertoe nog niets had kunnen raken
En niets kon doen, hoe gaarn ze ook wilde helpen.

Een was er bovenal, — wij kennen hem
Daar uit dat kleine huis omlaag aan 't strand; —
Dien jeuken hand en voet; en ginds en her
En her en ginds, nu boven dan beneden,
Dan buiten, dan weer binnen liep hij rond,
En wist van ongeduld niet wat te doen;
En alles stond gereed en elk was klaar;
Wat baatte dat? — Zij konden toch niet raken!

En of te middernacht, met zak en pak,
Het bafaljon rekruten buiten rukt,
Het kan geen diensten doen dan met geschut;
Wat baten hier het kaasmes en de buks?
Die dienen slechts bij 't landen, -- wellicht later,
Vooreerst wordt hun gebruik hier niet gevorderd. —

Wanneer er regen valt, wie staat er in
En krijgt niet hier en daar een van de druppels?!
Zoo ging het in de noorderschans: weer lag
Daar een gewond te steunen en te jamm'ren,
Het schroot ontnam den punthelm aan den Ouden,
Den Kapitein de kwasten van zijn sabel;
Elias kreeg een splinter in den neus
En sloeg een ui: »Ik dhankje voor je prise
Dat was me eerst Koppenhaagner schnuiftabak!»

En hier en daar en allerwegen vlogen
 De stukken heen; en altijd werd het banger
 En erger voor de schans; daar kwam ten slot
 Het kwaadste nog: de vierentwintigponder
 Ging ook nog over stuur; nu hadden zij
 Er nog maar een en schoten nog een keer,
 Toen trof men dezen ook: een onheilskogel
 Vloog door het schietluik heen, sloeg op de affuit
 En smeed de laatste dondrend achterover....

Het was gedaan; en goede raad was duur;
 Wat moest er nu geschien? nu waren slechts
 De beide grooten over, en de schepen
 Nog immer buiten schot; toch kwamen zij
 Daar waarlijk langzaam nader. — »Nah, geduld!
 Wel langzaam, maar toch zeker!» meende Elias,
 »Al zitten we in de phiepzak, lütje leeft nog!»

Nu dacht de Deen hij was er boven op,
 En kreet »hoera», en schoot toenemend ruwer;
 En altijd verder dreef de wind hem binnen.
 De schans was stil — en stil de menschen ook
 In 't rond des oevers; elk hield den adem in
 Van angst en zorg en blikte naar de schans;
 Niets roerde er zich: geen mensch deed zich er zien;
 Verlaten stond daarboven nog de vlag —
 Een lap nog maar — en woei in kogelregen.

Zij 't ons bang, —
 Aan den stang
 Zwiert de vlag nog van de schans!
 Hoe zij schoten de onverlaten,
 Zie ze waait,
 Zie ze zwaait,

Fladdert vroolijk als ten dans
Tusschen bommen en granaten!

In den slag
Wordt ge o vlag
Liefdevol door ons beschouwd!
Zwarte, roode en gouden verven:
Zwart de dood,
Bloed het rood,
Vrijheid afgemaald als goud,
Voor uw eer zou ieder sterven!

»Hoezee! daar schoot de Zuiderschans! — hoezee!»
Dat was een achttienponder, die daar knalde,
Dien kennen we aan de stem! — naar zulk een
(toon
Wordt op de schepen niet gesnakt. — Kijk uit! —

Daar stond de Kapitein al op de wallen,
En achter hem Elias en ook de Oude;
En uit de verte aan 't strand klonk door de lucht
Een luid »hoezee», van meer dan duizend menschen.

»Nouw khomt er weder leven in de keet,
Heer Hoofdman!» riep Elias; en 't antwoord was
Een flink »hoezee», . . . daar kwam een volle lading
En joeg hen weder van de wallen af.
Zij kwamen juist van pas; beneden was
Al veel te doen. — Wel langzaam maar toch zeker
Zoo kwamen ze aan, — gelijk Elias zei —
En voor dat hen de bomkanonnen dreven.

En weder zond de zuiderschans »hoezee!»
 Ten tweeden maal een achttienponder over;
 Die trof al mee den grooten Christiaan.
 En als een antwoord uit de noorderschans
 Sloeg, met een donderknal, nu de eerste bom
 Gelijker tijd hem in de dikke planken.
 »Hoezee! Hoezee!» — nu schreeuwden ze eerst
 (hoezee! —

Dat had men niet gedacht; elk meende toch
 Op haar daar ginds was thans niet meer te reeknen
 En alles uit; en nu op 't onverwachtst
 Weer 't eerste levensteeken: wat een vreugd!

Ja wat een vreugd! — zoo als Elias zegt:
 »Nouw khomt er weder leven in» — nu schieten
 De schansen op haar beurt en somtijds zelfs
 Gelijker tijd: daar ginder met de vier,
 Hier met de twee, niet meer dan zes te zamen;
 Tot honderdzesenveertig op de schepen.
 Maar de overmacht beslist niet te allen tijd:
 Een kleine herder sloeg den grooten reus;
 En ook de moed alleen geeft in den kamp
 Den uitslag niet: daar komt somwijlen wel
 Iets bij, wat zich niet wel bereek'nen laat,....
 Het zij hoe 't zij, — een wonder in de lucht
 Als bij Bornhövd ⁸; een storm met sneeuw en regen
 En open sluizen, als bij Hemmingstad ⁹, —
 En wat niet al.... zoo hier de frissche koelte
 Die uit den oosten woei.... wat gaf de Deen
 Toch om den wind?... had hij geen open water?...
 En als men klaar was kon men weder zeilen;
 En woei het dan niet meer, dat kon geen kwaad,
 In nood toch lagen ginds de beide stoomers.

Ja, *als* men klaar was!... was hij eerst maar klaar!
 Men had gemeend dat kon niet lang meer duren;

De zuiderschans, die had men niet geteld
 En wilde er nu op los. — Daar ving nu de ander
 Met frisschen moed weer aan — een kat gelijk,
 Die, roerloos eerst, daarna haar prooi bespringt,
 En heel de rest voor zich alleen verlangt. —
 Daar boven woei ook altijd nog de vlag;
 De schans moest weer gestild, de lap er onder!...

Nu mikten ze op de vlag en op de schans
 Gelijkertijd; en met kardoezen hier,
 En daar met kogels, bommen en granaten,
 En op den duur een zijlaag dat het kraakte.
 En toen de wind den rook en walm verdreef,
 Toen wapperde altijd nog de vrije vlag;
 En altijd lustig bromden uit de schans
 De beide groote bomkanonnen over;
 En even lustig knalden ginds ook de andren
 Maatschappelijk mee, -- het daverde altijd door
 Dat zien en hooren waarlijk schier vergingen!
 Als werd de gansche wereld plat geschoten!

Daar viel nu, eindelijk ook, de vlag ter neer!
 Een kogel trof den stok en brak dien af. —
 »Hoera! Hoera!» wat klonk dat van de vloot
 Toen zij kop over ging! dat was een leven!
 In 't stof, — en voor den trotschen Dannebrog —
 »Hoera! hoera! — de zwart-rood-gouden kleuren! —»

»Nah, hoor dat thuig eens, hoe het blaait!»
 Zei dat de jood niet, die daar gaat?

Ja wel, Elias sprak, de jood,
 Die ijlings uit het bolwerk schoot.

Hij raapt de vlag en zwaait haar dan.
En roept: »goe morgen Hanneman ¹⁰⁾!»

Hij was zoo rap; — zijn Hoofdman kwam te laat
En had den weg ten wal zich kunnen sparen;
Dat had hij wel; daar boven was 't geen grap,
Hij wist dat goed en zou het andren zeggen,
Maar zelf reeds stond hij achter hem en lachte,
En prees den thans door hem verwenschten jood.

»De vlag Elias, geef mij gauw de vlag!
En vlieg omlaag en haal mij snel de spade!
En breng den hamer en de spijkers hier!
Zij moet er voor den duivel weder op!»

Zoo in het vuur... hij is niet bang,
Dat zal hij nogmaals staven!
Hij staat bij d'afgeslagen stang
Daar onbevreesd te graven:
Eerst moet dat dikke stuk er uit,
En dan zal hij de deelen
Des stoks — dit is zijn koen besluit —
'Ten spoedigst weder heelen.

De zijlaag komt! — toch bukt hij niet,
Wat helpt hem ook dat duiken?
't Is boven goed, zoo veel men ziet,
Niets deert er aan de luiken.
Al weer een laag! — ja, laat ze maar! —
Reeds tienmaal moest hij 't hooren;
De stok moet eerst behoorlijk klaar,
Hij laat zich niet verstoren.

Terwijl hij aan het timm'ren was
 Toen schoot men bovenmaten:
 Ja, tienmaal floten langs den plas
 Kardoezen en granaten;
 Ja, tienmaal deed in korten stond
 De Deen zijn stukken braken!
 En toch hij kijkt niet op of om,
 Hij wil den stok maar maken.

Bravo! het spijk'ren is verricht,
 Hoe ook de Denen schoten!
 De vlag zal aanstonds, bij 't gezicht,
 Weer roem en moed vergrooten.
 Hij neemt de lijn en bindt ze vast
 En legt de laatste knopen, —
 Weer knalt een laag! — die is gepast
 En vrij weer afgeloopt.

Let op, nog is hij niet gereed!
 Nu vangt hij aan te planten
 En davrend rijst de vreugdekreet,
 't »Hoezee» van alle kanten!
 Omhoog de stok! omhoog de vaan!
 Zij wappert weer verheven!
 Dat heeft de Kapitein gedaan,
 Hoezee! Hij moge leven!

En toen de vlag weer woei — een eereschot
 Gaf haar de vloot en ook de beide schansen
 Ter zelfder stond, dat aarde en hemel beefden;
 En ook de Kapitein kreeg een »Hoezee»
 Dat schier geen eind had, uit de dichte hoopen
 Van gindsche zij. — En altijd kwam daar meer;
 En altijd werd het voller: wat een menschen!
 Half Sleswijk was daar samen en keek uit;

Half Kiel en Rendsburg ook; en zelfs van Flensburg
Verschenen enklen hier; en als de bijen
Zoo zwermden zij aan 't strand en op de hoogten.

Een schot daarin had ik niet gaarn beleefd,
Dat waar te wreed geweest! en met kardoezen
Kon elk der schepen hen gemakkelijk raken;
Hoe licht kon »bij abuis'' eens zulk een schot
Gevallen zijn.... dan ging 't hen als de musschen
Waar 't lood in raast — en duizend lagen neer
En de andren waren allen weggevaagd.

Licht waar' het zoo gebeurd, had slechts den Deen
Geen tijd gefaald daaraan eens goed te denken:
Hij had nu met de schansen nog te doen
En had, voor zijn vermaak, geen schot meer over.
Zijn schepen dreven ook al verder in;
En 't ging als liep zijn molen door den vang,
Hier met de bommen, daar met de achttienponders.
Hoe blijde Elias was! — hij lachte en riep:
»Zoo mot het ghaan! en nouw den grooten Krischan
Maar lustig op zen hoed! wij willen hem
Den open brief eens naar behooren lakken!"

Hij de Admiraal, heer Paludan,
En Kaptein Meijer ¹⁾ maakten plan; —
De vloot en schansen lieten
Geen oogenblik het schieten. —

Veel bonte lappen, schoon en fijn,
Die woeien lustig aan de lijn,
Waarmee ze in teekens spraken
Wat hun bleef aftemaken.

Ja, wat men af te maken had?...
 Geen drommel die dat seinen vat!...
 Alleen het scheen zeer wichtig;
 Maar was wel alles richtig?.....

Ja... richtig nog!.. maar iets was niet zoo richtig,
 En anders dan zij meenden ging het toe;
 En 't moest veranderen ook, het liep wat scheef...
 Die moed, dat dulden kon men niet vermoeden;
 Zij hadden misgerekend met de schans;
 Zij waren niet te dwingen daar; dat moesten
 Zoo waar wel vuur- en ijzervreters zijn;
 En waren ze in de zuiderschans, daar ginds,
 Maar half zoo slim, dan kon men niet voorzien
 Waarop het eindelijk nog uit zou loopen.

En wat nog erger was, dat was de wind,
 Die altijd stijver woei en nu de golven
 Al tegen 't scheepsboord sloeg, in witte schuim,
 Dat hen de spatten in het aanzicht vlogen.
 Wat zou dat worden als zij wijder dreven
 En dan het water niet de diepte had?...
 De hevige oostenwind was allerkwaadst.

Wat soms geschiedt, daar werd niet op gelet:
 Wat geldt de mensch in krijg?... de kogels hadden
 Al erg gekwetst; toch steeg geen witte vlag;
 Men sprak geen woord er van, zoo lang er maar
 Nog scherp in voorraad waar. Omlaag in 't ruim
 Is plaats in overvloed voor bloed en lijden
 En voor de dooden ook!..... Hoe prachtig liggen
 De beide schoone schepen daar, en wappren
 Hun vlaggen fier, en buldert het kanon,
 Alsof van daag de Koning jarig was!....

Thans werden alle vlaggen neergehaald,
 Op 't dek was drukte: er werd gedraafd, geloopt,

Geklauterd in de masten, in het want,
 Het touw ontknoopt, de zeilen bijgezet,
 Gerammeld met de wichtige ankerkettings;
 En beiden draaiden, zachtjes aan, den steven,
 Zij keerden om en wilden heen laveeren.

Daar knalden van de zuiderschans kardoezen
 Hun over 't dek in masten en in touwen,
 De zeilen door; uit alle vier kanonnen;
 En wederom en nog een keer kardoezen;
 Och lieve God! wat barre hagelbui!
 En pa CLAIRMONT ook, met zijn groote bommen,
 Verscheen er tusschen in en streek de bas.
 Wat kras muziek van zulke muzikanten!

Haast zijn de zeilen flarden; 't want hangt ook
 In stukken af; en zie, de menschen vallen
 Uit mast en ra, als appels van den boom;
 En een gelijk slechts kampt met wind en stroom!
 Dat gaat zoo niet en dat moet anders gaan!
 Daar liet de Gefion het eerst een lijn,
 Vol bonte kleine lappen, weder stijgen;
 En weder maakte Elias nu een grap:
 »Majoor, ach gheef het meisie toch een zoen,
 Licht gaat de mooie waterjuffer fluiten!»

Ze kreeg hem ook, en wat een baas! hij drukt
 Haar dien zoo vurig op de blanke kaken
 Als haar geen vrijer beter geven kon;
 Die werd daar uit de zuiderschans beschikt;
 Eu nog een was er die haar kussen wou.
 CLAIRMONT, den ouden, paste dat niet meer,
 Die hield zich liever op met Christiaan,
 En smeed hem, als Elias dat verklaarde:
 »Zoo nouw en dan een dikken zwijnskop om den
 (snoet.»

En ginder, waar de beide stoomers liggen,
 Begon er een al zachtjens aan te plassen:
 Hem had de Gefion het sein gemaakt,
 En daadlijk kwam hij aan, — dat was de Geiser, —
 Hij stoomde naar het schip en stopte toen;
 Een bootje bracht een groote tros hem aan,
 Dra ving hij aan te klappen en te sleepen
 En langzaam volgde hem het oorlogschip.

Hou, stop! het voegt niet, beste maat!
 Dat dus de deerne schuiven gaat;
 Waar gauwdief, voert gij haar toch heen?.....
 Bom! — dat is een.

Die ging hem in het ingewand,
 Hij duizelt reeds aan beider kant, —
 Of dat de blauwe boon al dee?
 Bom! — dat zijn twee.

Gij krijgt haar niet! de juffer hier!
 Voor u is zij te schoon en fier!
 En weder ging het bom! — ja zie!
 Dat zijn' er drie.

De derde gaf een gat zoo groot
 Dat hij in eens kopover schoot:
 Ja, voorwaarts duikt hij in de zee.
 O wee! o wee!

De derde brak hem in zijn draf
 Daarbij het sterke sleeptouw af!
 Het was genoeg — daar lag het schip,
 Als op een klip!

Zoo speelt somtijds het toeval met ons mee, —
 Dus noemt men dat; — of was het hier iets

(anders?...)

Dat scheen toch wel een wonder uit den hoogen!...
 Een feit als hier geschiedt niet buiten God.

Dat arme schip! — nu ging men aan het werpen;
 Toch kwam de spiegel aan de zuiderschans,....
 En wat nu is de mensch, in wind en weer,
 Op zulk een reus, wanneer hij machteloos
 Zich zelf niet helpen kan!? — Hij staat gelijk
 Aan hem die aan een grooten berg ging graven
 En meende dat die slechts een molshoop waar.

Het vaartuig aan de zuiderschans,.... o wee!
 Men kan den spiegel rechtstreeks binnenschieten;
 Die is zoo glad en effen als een schijf,
 En even dun; geen kogel blijft daar zitten
 En waar die ingaat moet het splinters geven!

En immer op den spiegel, schot voor schot,
 En dan er door en langs de rijen af,
 Als maaide men van achteren naar voor;
 Naar boven de een, meer zijdelings een ander;
 Hier in het dek en daar weer tusschendecks;
 En altijd in den spiegel, schot op schot,
 En dan er door en langs de rijen heen.

»Dat khomt er van, had jij geen slik geworpen,
 Dan kreeg je nouw geen drek daarvoor in plaats!»
 Elias sprak van pas, — dat kwam er van!
 Zoo dachten de andren ook en moesten lachen.

Men had ook nu zoo veel niet meer te doen
 Met schieten en in acht te nemen; vaak

Nu stond men eens te turen naar de schepen,
 En wierp hen af en aan een »zwijskop'' toe:
 De hoopen en de voorraad werden klein.

De groote Christiaan was haast vergeten
 En maakte 't even zoo: hij deed bescheid;
 Zijn bommen echter vlogen slechts in bogen
 En over alles heen, — en dan maar twee. —
 De zuiderschans was ditmaal aan de beurt;
 Dat kwam zoo door de schoone Waternimf,
 Want wie haar kwellen dorst ervoer zijn wraak;
 En laag op laag moest deze nu verduren.

Dat bracht de kleine schans al gauw in klem
 En kon niet erger knellen dan het deed.
 De Christiaan was altijd nog aan 't drijven;
 Hoe nader bij, te scherper haar op 't lijf,
 En niets dan vuur en vlam; de kogels gierden
 Alsof men erwten zaaide; en 't kraakte en knakte
 En sprong daar van de dikke palissaden
 Als drooge spaan; en uit de wallen vlogen
 Het zand en zoden pijlrecht in de hoogte —
 En hen daarachter om den neus en de ooren.

De noordschans had het nooit zoo na gehad
 En ook zoo hevig en zoo toomloos niet,
 Als nu de kleine zuiderschans het kreeg;
 En was niet op den duur een volle lading
 Daarover in den hoogen kant geschoten,
 En hooger zelfs; en waren boven langs
 De heggen en de struiken weggekapt,
 Daar was geen steen op d'ander meer gebleven.

Hij kreeg zijn wil: de Gefion had vrede,
 Haar vloog geen kogel meer den spiegel stuk;
 Maar haar ging echter ook geen kogel meer,

Dan soms verzeld van nog een twintig stuks,
Op eenmaal buiten boord; en gansch alleen
Nog soms een schot; maar toch niet een die trof.

En strijkelings de rijen, — weet gij wel
Wat dat beduidt? — De rijen dat zijn menschen,
Dat is de manschap, die daar op het dek
En in het tusschendek aan beide zijden
De lading en het schot bewerkt; — en staat
Gij voor den spiegel dan, en kijkt ge er door
Naar voren heen, dan ziet gij rijen daar
Van hoofden, armen, beenen — enkel menschen.

En daar een kogel langs; en weder een', —
Zoo van nabij — en nog al een; en weder;
God weet hoe dikwijls; — schieten kan men
(gauw, —

En gaat nu na wat op de Gefion
Dat schieten deed, wanneer dat achter in
Den spiegel ging! — dat laat zich niet beschrij-
(ven. —

Geen wonder dus dat zelden meer een laag
Daar uit de zij des schips te voorschijn kwam;
Het lag nu waarlijk treurig en verlaten,
Zoo in 't gedonder daar; als wou het zeggen:
Mijn hoop is slechts op hem daar ginds gevest,
Helpt die mij niet, zoo kan mij niets meer baten!

En wat hij kon, dat deed hij ook voor haar,
En kreeg zijn wil: de Gefion had vrede.
Nu waren ook voor haar geen kogels over,
En de ander moest die alle samen hebben. —
De kleine schans vocht klaar op dood of leven;
En had zij maar vier stukken tot verzet
Voor iedre laag die zij van hem bekwam,

Toch waren 't vier! en een daarvan was beter
 Dan tien van hem; dat kreeg men ras te zien,
 Ten tweeden maal ook bij den andren stoomer.

Paludan, Kaptein,
 Deed den Hekla sein,
 Opdat hij zou lichten, terstond tot hem kwam
 En dan op het sleeptouw den Christiaan nam.

Zijn last nu getrouw
 Bracht Hekla een touw. —
 Er danste, de zuiderschans uit, langs den vloed
 Een achttienponds-kogel hem vlug te gemoet.

Die streek in galop
 Hem juist op den kop;
 Een drietal nog danste hem na, — wat ge-
 (luk! —
 Het sprong zelfs den stoomer zijn raders aan
 (stuk.

Deez droevig bezeerd
 Maakt dra »rechtsomkeert.”
 »Bravo!” riep Elias en juichte »Hoezee!
 Heer Sörnsen ¹²⁾ kreeg 't pootje, hij danst
 (niet meer mee!”

En nog eens klonk »hoezee” van alle kanten,
 Het oorlogschip ten aanstoot en verdriet.
 Van daag liep alles ook voor hen verkeerd:
 Een berg geschut en zulke groote schepen! —
 Een handvol volks en zulke kleine schansen! —
 Dat had men niet vermoed; — en hij wie dat
 Van morgen had voorzien, was in 't gezicht
 Voor 't dolhuis rijp verklaard en uitgelachen.

Daar lag de Gefion en kon niet meer;
 Gewond en dood de helft wel van het volk;
 Het gansche schip vol jammer, zonder hulp,
 En alles stuk op dek en aan het tuig.

En daar de groote Christiaan, een kast
 Als waar 't een koningsslot, — en voor zijne ankers
 Bij zulk een wind en weder veel te groot;
 En altijd nog in gang, — en immer nader
 Aan strand en bij de schans en bij de branding.

Toch is er niets te zwaar, zoolang de mensch
 Zijn hoofd nog heeft en alles wordt beproefd;
 De nood en hoop verwekken dikwijls raad.
 De Kommandant liet alle booten neer
 En wat die laden konden moest er in;
 En alle zeilen liet hij weder hijschen,
 Zooveel de kogels die nog sparen mochten;
 En toen vooruit! met alle macht daaraan,
 Wel honderd riemen vielen plots in 't water,
 Licht waar' het nog op deze wijs te dwingen.

Daar suisden weder door de takelage,
 Als erwten, de kardoezen uit de schans:
 De touwen gingen stuk; en uit de masten
 Viel 't volk weer neder; en toen het dek
 Was schoon geveegd, daar vlogen in de booten
 Ook de achttienponders in de menschen meenigt; —
 Alom verderf en wanhoop! en waarop
 Zoo gauw als immer mogelijk, de een na d'ander
 Der groote sloepen, onder bakboordzij
 Van 't oorlogschip, zich voor de schans verborgen.

»Het volk aan boord!» — dat ging met allen spoed;
 En toen: »De booten in de hoogte weder!
 Het volk beneen! en nogmaals aan 't geschut!»

Nog eenmaal wou hij zijn geluk beproeven,
 En weder op de schans; — al stond daar ook
 De Godheid zelve voor met al haar Englen,
 Zij moest te niet! — de vloot was anders weg! —

Daar ging het dan al weer van voren aan,
 Dat aarde en hemel beefden: heele hoopen
 Granaten, kogels, bommen en kardoezen,
 Te zaam en door elkaar, in eene beurt! —
 Ach lieve God! — als vloog er elke keer
 Een kruithuis in de lucht; en dan een suizen
 Een huilen, dondren en een mengelmoes
 Van vuur en walm, van zand en steen en stukken
 Bij iedre laag, — als waar de heele wereld
 Een groote bom, die losberstte in de lucht.
 Waar bleef de Godheid nu met al haar scharen?!.....

Maar wees bedaard! — Wat blijven moet, dat blijft,
 Voor Godes wil moet ieder mensch zich buigen,
 Al ging hij nog zoo dol daartegen in.

Hij was het toch en hield zijn hand daarover;
 Geen haar valt zonder Hem; en vliegt geen kogel
 Een andren weg dan dien door Hem bestemd!
 Hij was er toch! En waar ten slot geheel
 De kleine schans tot puin en gruis gebracht,
 Toch schoot zij nog; men kreeg haar toch niet stil;
 En heel de manschap was er nog in leven.

Daar schieten zij de vlag ter neer!
 Wie haalt haar? wie herstelt haar weer?

De PREUSZER ¹⁷⁾ is 't, de kommandant,
 Hij altijd de eerste bij de hand!

Zoo als Elias heeft gedaan
 Roept hij »Hoezee'' en zwaait de vaan.

Ook gindschen Kapitein gelijk
 Plant hij de vlag weer van het rijk.

Hij is vol moed, vaak meer dan past;
 Hij schijnt onkwetsbaar, kogelvast!

Gij kent hem immers, met die lichtblauwe oogen,
 En met dat blonde haar, en flink gelaat? —
 Die geeft zich niet zoolang een druppel bloeds
 Hem nog in de aders vloeit; — de roode bloem
 Prijkt steeds nog op zijn borst, gelijk eene orde;
 Of die hem hoedt?... Het bloed is immers rood? —
 Dat is het wel, — maar ook de liefde is rood!
 En ginds in 't kleine huis, voor 't venster, staat
 De lauwerboom, en groen zijn al zijn bladers; —
 De hoop is groen, — en lieflijk is de krans!

En middag is 't! de bidklok slaat;
 Niet een die nu te bidden gaat;
 Al hoorde men het in de stad,
 Wie die nu tijd tot bidden had?...

Geen enkle? — Ja! toch is er een,
 In 't kleine huis daar, gansch alleen;
 Zij, vol van angst, en bleek als dood,
 Zij bidt, den bijbel op haar schoot.

Komt zoo de liefde? ik dacht die kwam met rozen
 En zweeft zoo als een engel in gebloemt;
 Die voegt niet in een slag bij moord en dood.

En toch, wanneer zij komt wie kan haar weren?
 Wie stuit een ster die aan den hemel valt?
 Zij valt, al is de nacht ook nog zoo duister.

Toch is er *een* die troost voor alles heeft,
 En meer, dan ooit een wijsgeer heeft verschaft;
 Dat zegt de kleine spreuk ons: »God is liefde!»
 En die daar zit, die weet wel waar zij staat,
 En daarom zoekt zij naar een troostend woord,
 En wie verstrekt dat beter dan de bijbel?

Haar hart was immer zoo van hem vervuld,
 En liefde en godsdienstzin beheerschten haar,
 Haars ondanks vaak;.... is menschlijk zijn ook zonde?
 En is dan onze God de liefde zelf —
 Geen zorg dan maar, — Hij kent zijn menschen-
 (kinders!

Gij zijt mijn God!
 Ach leid me ook nu
 Langs effen paden!
 Kan ik mijn lot
 Niet weten en niet raden,
 Ik kom tot u!

En waar het zij
 In 't duistere dal
 Dat ik zal toeven,
 Gij blijft mij bij! —
 Steun wie ook hulp behoeven,
 En hem vooral!

En hem vooral
 Moog uwe hand

Haar sterkte wijden,
 Des vijands tal
 Ten spijt. — O help hem strijden
 Voor 't Vaderland!

Gij zijt mijn staf,
 Mijn troost, — ja meer!
 Bescherm zijn leven!
 Ik laat niet af
 En bid: ach wil ons geven
 Uw bijstand Heer!

En toen zij amen zei, was alles stil;
 Geen zijlaag's donder meer; en voor zij nog
 Den bijbel weglegt en aan 't venster gaat,
 Daar bruischt het als een stormwind langs het
 (strand
 »Hoezee! hoezee!» uit alle menschengroepen.

Een witte vlag op Christiaan den Achtsten!
 Die was nu ook al op de schans te zien!
 Een witte vlag! — »Hoezee!» — Wat dat beduidt
 Weet iedereen die daar te kijken staat.
 En zie, het duurt niet lang, daar gaat een boot
 Van 't oorlogschip omlaag en in het water;
 En een, twee, drie, was zij van scheepsvolk vol;
 En een, twee, drie, de riemen buiten boord;
 En door de hooge golven danste zij
 Daarover naar de stad, — dat was een leven! —
 »Hoezee! hoezee! zij geven zich gevangen!» —
 En die daar staat en door haar bloemen tuurt,
 Die weet niet van verwondring wat zij ziet,
 En meent zij droomt en wrijft zich de oogen uit.
 En toch het is geen droom, daar waait de vlag

Op 't schip en op de schans en over 't water. —
 En op het water zweeft de kleine boot.
 Die, wit geverfd, een witte duif gelijkt,
 En met de olijftak komt en vrede brengt.

En toch het kwam gansch anders dan de meesten
 In de eerste stonden dachten en vermoedden:
 De boot lag aan de brug; een Luitenant
 Die stapte er uit en bracht een grooten brief;
 En van de noorderschans kwam daar te paard
 De Kapitein reeds galoppeerend aan;
 Een ordonnans ontbood den Burgemeester:
 De brief was aan het hooge militair
 En Burgerlijk bestuur van Eckernförde, —
 Dat was de Kapitein en Magistraat.

En na nu 't groote zegel was verbroken,
 Toen las men kort en bondig hun verlangen:
 Een vrije heenvaart voor de beide schepen
 Of anders schoten zij de stad in brand.

De stad in brand? en dat een open stad?...
 Aldus ook-moord begaan?... dat faalde ook nog!
 En bracht het bloed in de aders aan het koken.
 De Hoofdman sprak: »Op zulk een schandbrief is
 De grootste bom het allerbest bescheid!» —
 Dat was ook zoo — maar hier viel anderzijds
 Een kalmer woord: de stad was in gevaar,
 En have en goed en elks bestaan op 't spel;
 En voor de burgers was de Burgemeester.
 Deez wilde dat de Raad te zamen kwam;
 De Hoofdman stemde toe; men deed alzoo,
 En spoedig zou een waardig antwoord volgen.

Men zag den Raad ten Raadhuis gaan
 En 't marktplein vol van menschen staan;
 't Was de Eckernföldsche burgerij
 En tal van buuren nog daarbij.

En allen riepen even luid:
 De Burgemeester kome er uit!
 De Burgervader kwam al ree
 En nu weerklonk een woest »hoezee!»

Het volk verhief zijn stem al meer:
 »De schepen geven wij niet weer!
 Al worden zij ons nog zoo duur,
 Wij zijn niet bang voor 't Deensche vuur!»

Hij de ambt'naar ging nu 't Raadhuis in;
 De Raad besloot naar 't volk zijn zin;
 En de eerste kwam terug met spoed
 En sprak: »de volkswil is ons goed!

En schieten zij de stad in brand,
 Dan brandt zij voor ons Vaderland!
 Voor 't Vaderland, zoo lief en vrij!
 Leev' de Eckernföldsche burgerij!»

De Kapitein was weder in de schans,
 Daar had men tijd een weinig uit te blazen,
 Elias zei: »dat khomt nouw rhecht van pas,
 Ik zelf zal nouw de witte vlag verthoonen!»
 Hij streek zijn broek nu af en hukte neer
 Vlak op het strand en wees den Deen den blooten.....

En in de schans daar kwam de Burgemeester
 En bracht het koen besluit, — dat was maar goed!

De Kapitein zat neer en schreef het antwoord,
 En was dat al geen bom, zooals hij liefst
 Onmiddlijk zond, zoo was het toch den Deenen
 Een donderslag en erger dan een kogel.

Hij schreef: »Niets pleit de schepen te verschonon;
 En schoten zij nu de open stad in brand,
 Dat ware hun ten schand voor heel de wereld,
 Geen aftocht vrij en vrank was hen vergund.»

Heer Paludan had dat nu niet gedacht,
 Het was een dikke streep hem door de reek'ning;
 Hij sloeg thans andre zeilen aan en zond
 Ten tweeden maal een officier aan land,
 Om wapenstilstand vriendlijk af te vragen,
 Met doel alleen gewonden te verbinden.

Dat was een andre spraak en liet zich hooren,
 En hier gaf menschlijkheid den uitslag aan;
 Er werd dan ook, voor onbestemden tijd,
 Van beider zij een stilstand aangenomen.

Er was volop te doen van alle kanten!
 Wat was er leven op des vijands schepen!
 Wie zich maar roeren kon moest op het dek
 En in de takelage; en wat een werk!
 De Duitsche kogels hadden dat verschaft!
 Wat had men daar te knoopen en te splitsen,
 En aan te binden en weer vast te maken,
 Te lappen en te tim'ren in de ra's!
 En toch dat alles moest maar weder klaar,
 En versche zeilen moesten aan de masten,
 Nog voor de witte vlag werd ingehaald;
 Hun hoop alleen vond steun in eigen hulp,
 De beide stoomers konden niet meer helpen.

Het ergste nogthans wat hun wedervoer
 Dat zag geen mensch aan strand noch uit de schansen,
 Dat was bij licht, in 't diepe ruim, te zien:
 Daar lagen zij bijeen zoo bleek en bloedig,
 Daar waren mes en zaag in vollen gang,
 Hier lag een arm en daar een been, hoe ijslijk!...
 En toch er kwamen chirurgijns te kort.
 Wat wee te zaam!... die arme sukkelaars!
 Eer wilde ik arbeidsman dan doctor zijn!

Maar God zij dank! — dan ging het in de schansen
 Toch anders toe, hoe veel er viel te doen.
 De stukken moesten daar ter zij gesmeten
 En spit- en hakgerei moest uit den hoek,
 Vooral daar ginds waar nu het groote schip
 Recht over lag, en, als de tijd verstreek,
 Nog eens een aanslag te vermoeden was.
 Daar waren ze als de mieren aan het werk;
 De palissaden lagen ook al neer,
 Zoo had het lood gewoed; van borstweer was
 Haast niets te zien, alleen een brokje wal,
 Vol gaten en gescheurd en gansch vervallen,
 Als hadden paard en koe daar lang vertoefd.

En toch, is eens het mes maar aan de keel,
 Wat kan men in een oogwenk dan verrichten!
 Zoo goed als 't kon, ofschoon niet naar den eisch,
 Verkreeg men toch de gaten weder dicht,
 En zachtjes aan de borstweer ook wat hooger
 Door zakken zand; en waar het buskruit lag
 Een tweede laag van zoden daar om heen.
 Men stapelde ook te midden van de schans
 De kogels op; — daar stond een groot fornuis,
 En hout en kolen haalden ze uit de stad,
 En stookten nu dat hoog de vlammen blaakten
 En dies de gloed den kogelberg verlichtte.

Dus had men goed bedacht, hoe men den Deen
Bedreigen kon. — Nu moest hij dan maar komen!
Zou hij nog eens zijn kracht met vuur beproeven,
Zoo kon men hem met vuur terug betalen.

Zij waren klaar. — De burgers hadden ook
Met kracht gezorgd voor wat hen dienen kon:
Een heele wagen vol met boterhammen,
Met kaas en kalfsvleesch, ossentong en worst,
En wat niet al! en honderd flesschen wijn.
Zij vielen aan als waren ze op een feest,
Als konden zij den korf niet ledig smullen.

En ginds bij de andren in de noorderschans
Daar was ook wel te spitten en te graven
En op te knappen en weer goed te maken;
Men had in 't eind maar een kanon meer over
Dat bruikbaar was, zoo hadden zij geleden;
Toch had men daar het zwaarste nu verduurd
En ieder wist wat nog te wachten was:
Alleen nog was de zuiderschans te treffen;
Zoo ver toch dreven reeds de schepen af
Dat hun geschut hier weinig meer kon deren.

En met den Burgemeester was hier ook
Het leven als vernieuwd, zooals bij de andren;
Zij zorgden weer, en keken naar de schepen,
En waren vol van al hun wedervaren;
En dat ze somtijds ook eens lachen moesten
Daar zorgde Elias voor, de schalksche jood.

En halfweegs van de stad en zuiderschans,
Op 't vaste strand, maar even vrij van 't water,
Daar stond nu ook de kleine batterij,
Die lang uit Geltörp kwam en die de Hertog
Van Coburg-Gotha zelf had opgesteld. —

Wat was die in de weer! — nu bij den Hoofdman,
 Dan in de zuiderschans, en overal,
 Den morgen door; en schier zichzelf niet meer
 Van loutre vreugd; en in die drukte huilden
 De kogels zijn Doorluchtigheid om de ooren.

Zijn Hoogheid jaagt nu in galop
 Door Borby naar de noorderschans:
 »Heer Hoofdman, zijn ze half al op,
 Voltooiën wij ons werk nu gansch!»

Deez schreef aan Paludan: »'t is tijd,
 De wapenstilstand is gedaan!
 Wij deden naar uw wensch; de strijd
 Vangt weer na tien minuten aan!»

En na verloop nu van de tien minuten
 Daar streck de witte vlag der noorderschans
 Het eerst omlaag en gaf die 't eerste schot;
 Dat was het teeken voor de zuiderschans;
 En in een wenk, daar was al weer de slag
 In vollen gang en alles één gedonder.

En weder was de gansche stad op strand,
 En rond en om was de oever vol van menschen;
 Maar stil en angstig en nieuwsgierig ook
 Sloeg ieder de oogen naar de schepen heen. —
 En zus of zoo, nog voor de scheemring kwam,
 Moest thans de zaak ten eind, als God het wilde,
 Tot vreugd of leed; — dat werd door elk begrepen.

Daar vlogen reeds de kogels op de schansen,
 Met hoopen kwamen ze aan bij ieder schot.

En zie! al wat maar kruipen kan, op dek,
 In 't want en op de ra's en in de masten;
 De zeilen los en de ankers in de hoogte;
 En nu gekeerd en voorwaarts tegen wind; —
 Zoo als men vroeger deed, nog eens beproefd. —
 Och lieve God! en nu de zuiderschans
 Daar weder met kardoezen tusschen suist,
 En ook van 't strand de kleine batterij
 Hen door de takelage speelt, wat vliegen
 De stukken weder rond! Wat fladdren weer
 En benglen daar de lappen en de touwen!
 Wat vluchten de matrozen uit de hoogte,
 Hals over kop, en stuiven ze onder dek!
 Elk liep daarbij een rilling over 't lijf.
 Zoo had dan alle heerlijkheid een eind
 En alles was weer stuk! Zij dreven weer;
 Men had ten laatsten maal 't geluk beproefd. --
 Geluk is blind, — en komt het niet van zelf,
 Geen menschenhand kan 't uit den hemel grijpen,
 En toch er was er een, die greep daarnaar
 Van daag, met beide handen. — nu of nooit! —
 Licht eenmaal komt een ieder aan de beurt,
 En tast hij dan ter rechter tijd niet toe,
 Dan komt het vaak zijn leven lang niet weder.

Nooit kwam het nader bij dan juist van daag;
 Behield hij maar de schans tot op het laatst,
 Zoo kregen ze ook de schepen, — 't kon niet falen, —
 Dan was hij hooger dan hij wenschen dorst,
 Dan had hij meer dan enkel de epauletten,
 En meer aan roem en eer dan menig een
 Met tal van prachtige orden op de borst:
 Dan noemt zijn vaderland hem bij de besten!
 En zij zei ook, toen hij een krans haar vroeg
 Wanneer hij als verwinnaar weer zou keeren:
 »Dan blijft geen enkel blad meer aan den boom!»

Wat zou ze doen, verscheen hij met een krans
 Zoo rijk aan eer, als zij aan groene bladen,
 En onverwelkbaar voor geheel een leven?!...

Zij denkt aan hem in angst en nood,
 En hij aan haar vol vroolijk hopen,
 Zij zit en weent hare oogen rood,
 Hij strijdt en ziet den hemel open.

En boven beiden zweeft daar stil
 Een hand, die vreugde en leed moet geven, —
 En, naar het past en God het wil,
 Ook hen zal leiden door dit leven.

Nu schoot nog maar het oorlogschip alleen;
 De Gefion wierp weer het anker uit
 En heesch op nieuw de witte vlag omhoog,
 Daar waar' wel groote nood — die was er ook!
 De kogels hadden weer, van achter in,
 De menschen langs de rijen weggemaaid,
 En wat er overbleef dat kon niet meer,
 En kwam tot mouterij, wie zou hen dwingen?....

En immer nader kwam het groote schip
 Daar aan de zuiderschans, en altijd heeter
 En doller werd de slag, dat was zoo waar
 Ten slot niets meer dan donderen en dreunen,
 En schans en schip in louter rook en vuur!
 Nu vliegen ook al bommen in de stad!
 O, Hemel, help! en nog al een! en weder!
 Zoo wordt hun dreigen dan toch waarlijk ernst?!
 De stad in brand?! — nu dan in Gods naam ook
 De roode kogels!... vuur dan tegen vuur!...

Vuur tegen vuur! — ziet gij in 't zand
 Daar in de schans den kachel staan?
 Vuur tegen vuur! — nu komt er brand!
 Nu kraait ook nog de roode haan! —
 De vuurgloed blaakt, de vlam die slaat
 Bij walm en rook, die waait en stoeit,
 En waar het hevigst brandt, daar braadt
 De zwarte kogel tot hij gloeit.

En is hij wit, dan, met de tang,
 Ontneemt men dien der vuur'ge bron, —
 Bij 't blaak'ren van gezicht en wang, —
 En brengt hem over in 't kanon.
 »Is alles klaar?» — »Ja alles wel!»
 »Nu dan maar los en naar den Deen!»
 En »vuur!» dus luidt het kort bevel,
 En bom! — daar strijkt hij gloeiend heen.

En waar hij in de planken bromt
 Daar splijt en kraakt de zware huid,
 Daar brandt het dan, en daarbij komt
 De blauwe damp er de oop'ning uit.
 En als het schip zijn kogels drijft
 Dan is 't of de aarde zal vergaan.
 Help Hemel! ik geloof daar blijft
 Geen spier meer van de schans bestaan!

Zoo suist het hier, zoo snort het daar,
 Zoo woedt weer lang verderf en dood,
 Een volle zijlaag doelt op haar,
 Op hem vier kogels, gloeiend rood.
 De aanschouwer rilt en gruwt van angst,
 En nergens rijst een blij hoera, —
 Wie houdt dat vol?... wie schiet het langst?...
 Wie roept ten slot victoria?!...

»Victoria!» — Daar riep het al
 Het volk dat aan den oever stond,
 En ging met daverend geschal
 Van 't strand tot in de straten rond!
 »Victoria!» — wie dacht dat ooit!
 »Victoria!» — wel honderd keer!
 Hoog is nog Duitschlands vlag ontplooid, —
 De Dannebrog — zonk langzaam neer!....

Daar lag het groote schip, vast op het strand!
 Geen schot meer, maar nog altijd druk getier
 Van al de menschen en aanhoudend kermen,
 Als was 't kanon nog steeds in vollen gang.
 En telkens werd de jubelkreet herhaald,
 Dat nam geen eind. — Daar smeten er de hoeden
 En mutsen in de lucht, gelijk de kinders,
 Of sprongen rond, of pakten er elkander
 En gingen arm in arm, als broeders schier,
 Schoon de een den ander nimmer had gezien,
 Weer andren zongen 't lied van Sleeswijk-Holstein,
 Of juichten luid en lieten PREUSZER leven
 En Kaptein JUNGMANN, — zoowel de Eckernförders
 Als die der beide schansen en het volk, —
 Zij speelden saam, terzelfder tijd, een schouwspel,
 Van vreugde dronken door hun groot geluk.

Zijn Hoogheid zelfs was zich volstrekt geen meester:
 Hij nam den Kapitein, omhelsde hem
 Voor heel het volk en kuste hem als broeder.
 Dat doet de vreugd! — zij maakt ons allen een
 En brengt zoo vaak den Hemel ons op aarde,
 Dan is somtijds het kleine hart te klein
 En moet naar alle kanten overloopen!...

Maar wees bedacht! want al te groote vreugd
 Maakt onbewaakt en voert tot overmoed.
 De vreugd is als geluk, — geluk als glas, —
 Zij dus in alles, ook in vreugde, matig!

Of hij nu ook zoo dacht, die zich van daag
 Met roem en eer bedekte en hier het meeste
 Van allen-samen, deed? — Het was toch klaar:
 De zuiderschans die had de slag beslist,
 Ze waren leeuwen daar en zonder lijken;
 En hij, de Kommandant, de kleine kerel,
 Zoo blauw van oogen en zoo blond van haar,
 En fijn en mager als een vaandeldrager,
 Die was een wonder nu voor iedereen,
 En »PREUSZER” ging het luid van mond tot mond,
 Wat PREUSZER deed was boven menschen kracht.

Hij had geen tijd aan zoo iets nog te denken,
 Hem rolde gansch wat anders door het hoofd:
 Hij moest naar 't schip en d'Admiraal bewegen
 Tot de overgaaf, dat stond hij niemand af:
 Hij schoot hem neer, hij zelf wou hem den degen
 Doen nederleggen; zelf aan Hertog Ernst
 Den Deenschen Admiraal gevangen brengen,
 Dat was zoo goed of hij de schepen bracht.

Daar ging op eens uit heel de menschenmenigt
 Een felle kreet: »het oorlogschip in brand!”
 En aller oogen keken naar het schip,
 En zagen, hoe er zijd'lings uit de luiken
 Een walm van dikken rook naar boven steeg,
 Die altijd zwaarder werd, en om de planken
 En over dek toog in de takelage,
 En als een nevel over 't water trok,
 Zooals de buskruitdamp wanneer zij schoten;
 Doch nergens was een roode vlam te zien.

De boot lag al gereed; — eerst riep hij nog
 Een van zijn volk en zei hem wat in 't oor, —
 Toen steeg hij in, de riemen klotsten 't water,
 En door de branding ging het heen naar boord.

En de ander spoedde zich op weg, langs 'tstrand,
 En deed zich naar de stad toen overroeien, —
 Zijn makkers meenden dat, als ordonnans,
 Hij iets gewittigs te verrichten had.

Te scheep deed elk zijn best den brand te zoeken,
 Men vond dien niet en wist toch dat het brandde;
 Wel twintig man met aaks en bijl doorzochten
 Alle luiken; 't was houwen en versjouwen
 Van 't dek tot in het diepste ruim beneen;
 Wel allerwegen rook, maar nergens vonken;
 Het was vergeefs, men kon het vuur niet vinden.

En de Admiraal die had een menschlijk hart,
 Vol deernis zelfs, hoe zwaar het lot hem ook
 Te dragen viel en hoeveel ook zijn leven
 Bewogen was in dezen onheilstond.
 Ja, was hij maar alleen aan boord geweest,
 Dan wist hij wel hoe hij den dood moest vinden,
 En had zich met het schip wel saam begraven.
 Nu stond het echter anders om de zaak;
 Omlaag daar lagen stakkers van gewonden.
 Van pijn te jamm'ren en om hulp te schreeuwen.
 Hij, van zijn plicht bewust, hij zou die doen
 Zoo goed als zij ze deden: 't volk was nu
 Hem nader dan zijn eigen leed en smart.

En toen nu de een na d'ander weder kwam
 En 't vuur niet was te vinden, liet hij al
 Wat noodig waar zoo gauw als mogelijk doen:
 De booten klaar, de spuiten bij de hand,

De pompen ree, en ieder op zijn plaats,
 En wie er over was moest naar omlaag,
 Om wie daar lag te jammeren te halen;
 Reeds kwamen er, de zieken waren de eersten,
 En zouden ook van 't vaartuig de eersten zijn.

En wijl zij daar zoo bezig waren, kwam
 Een boot aan 't schip en sprong een klein persoon
 De trappen op: en voor den Admiraal
 Stond PREUSZER, de sergeant-majoor, op 't dek!

En kort en bondig zei hij, dat hij thans
 Hem halen kwam, en vroeg hem om zijn degen, —
 Dien Paludan hem dan ook willig gaf; —
 Doch vriendlijk bad hij: hem aan boord te laten,
 Het schip dat brandde en was nog licht te redden,
 En alles wat hij doen kon, zou hij doen,
 Op eer en op geweten. Ieder was
 Al voorbereid en alles stond gereed.
 Toen wees hij tal verminkten die daar lagen,
 En sprak van de andren ook, en hoe dat al
 Zijn tusschenkomst bleef wenschen; waar het maar
 Tot hij die stumpers goed verzorgd mocht zien,
 Die zoo te steenen lagen. — Moest hij heen
 Dan waar er licht geen orde meer te houden,
 Elk dacht maar aan zichzelf, en in den spoed
 Zou licht er een vergeten kunnen worden.

Geen bede hielp, en ook geen vriendlijk woord,
 Geen wijzen op de hoopen van gewonden, —
 Hij, de Admiraal, moest mee! — Daar steeg
 (hij dan,
 Een traan in 't oog, de lange trappen af;
 En voorwaarts vloog de kleine boot naar wal.
 Hij kreeg zijn wil: hij bracht den kommandant
 Gevangen aan. Wat jubelde het volk!

Het sperde hem den weg, bij 't luid »hoezee!»
 Hij kreeg zijn wil: — daar stond hij voor den Hertog,
 En bracht hem heel den Deenschen Admiraal;
 En oogstte bij zijn Hoogheid lof en eer
 En diens getuigenis hoe braaf hij waar,
 En dat het land hem daarvoor danken zou
 Zijn leven lang! — toen gaf hij hem de hand
 En loonde hem op slag met de epauletten.....
 O wat geluk!.....

En ook tenzelfden tijd
 Geluk daar ginds in 't kleine huisje aan strand!
 De deur ging open — en juist als droomde zij,
 Kwam iemand in — zijn kleeding vuil, verscheurd,
 En zwart van zweet en stof en buskruiddamp.
 Haar blonken heldre tranen nog in de oogen
 Van louter angst, gelijk de dood zoo bleek
 Haar schoon gezicht, zij wist niet of hij leefde,
 En vreesde wel het ergst,..... daar vloog zij op,
 Zij dacht hij was 't en joeg hem te gemoet, —
 Nu rolde een vreugdetraan, en als een vuur,
 Zoo rood en warm werd nu haar blank gelaat.

Toch had zij zich verzien, — de liefde is blind,
 En zijn ons de oogen nat dan zien zij duister,
 Hij was het niet, — hij stond daar als een paal,
 Zoo naar soldatentrant, en sprak aldus:
 Van PREUSZER, mijn Majoor, de hartegroeten!
 Hij is gezond, de schepen zijn gevangen,
 De nagelbloem heeft wonderen gewrocht,
 Gij moet den lauwerboom maar niet vergeten!"...
 Toen had hij zich gekeerd en was al buiten,
 Eer zij zich nog bezon en om den hoek.
 Licht had hij wat gemerkt en wou niet storen...
 De liefde is in haar zaligheid het liefst
 Ook gansch alleen, — al de andren schieten over. —

En zie nog eenmaal vouwt zij thans de handen,
 En warme tranen vallen daarop neer,
 En als de zoete geur, die uit de lelie
 Ten Hemel stijgt, zoo gaat haar uit de ziel
 Een vroom gebed in zalige gedachten.

Nu kom ik tot u, mijn laurier,
 Uw schoonste loof zij hem ten tooi!
 En heb ik nog een bloempje hier,
 Dat ik het voor mijn huisdeur strooi!

Wat moet er nog aan 't venster staan?...
 Hem zij en blad en bloem ten loon!
 Het kruid waarop zijn voet zal gaan
 Is in mijn oogen dubbel schoon.

Gij zult hem zeggen, komt hij dan,
 Hoe blij ik ben, hoe ik hem acht!
 Wie die, als gij, getuigen kan
 Hoe ik in zorg hem heb verwacht?

Ja *als* hij komt!... dat kan nog wel wat duren;
 Hij was weer op de vaart naar de overzij,
 Niets wat hem wederhield — hoezeer zijn vrienden
 Ilem ook gewaarschuwd hadden, bij den brand
 Daar op het schip, — hij moest de menschen redden!
 Had hij verstaan de schans te kommanderen,
 In zulk een vuur en zoo vele uren lang,
 En was hij ongedeerd, dan kon hij ook
 Een korten tijd wel eens een oorlogschip
 In brand besturen; ware 't zoo lang slechts
 Tot al dat arme volk maar was geborgen.

Het scheen hem toe als deed hij ongepast
 Den Admiraal daar van het schip te halen;
 In zijn geluk en vreugd was 't hem nog steeds
 Als zag hij dien nog staan en wijzen op
 De menschen, die daar op het dek verspreid
 Zoo kermden, nog weerklonk het in zijne ooren:
 Het schip dat brandt! en hoe hij minzaam bad
 Hem toch ten laatste toe aan boord te laten.

En immer was 't als hoorde hij het jam'ren
 Dier arme liên, als zag hij uit een ruim,
 Hoe, zoo hij wist, zij hoopsgewijs nog lagen,
 En weder een naar boven werd getorscht,
 Zoo langzaam en ellendig.....

En het schip

In brand,.... en door de roode gloende kogels
 Die hij had raakgeschoten uit de schans
 In brand,.... en de avondscheemring al op 't water!...

De Gefion verkreeg het eerste hulp,
 Zij heesch dan ook het eerst de witte vlag;
 Daar was men nu met kracht reeds aan 't ontschepen
 En bracht men de gevangenen aan land,
 En hulp aan boord voor al de zwaar gewonden.
 Wat was er nood! Wat zag dat schoone schip
 Er gruwlijk uit, wat was er toch verwoest!
 Ja alles was aan stuk, en nauw een plek
 Die niet bezoedeld was met bloed en hersens...

En ginder, op het groote oorlogschip,
 Daar stond hij op het dek te kommanderen,
 Al wat hij kon; en in dezelfde spraak,
 Zoo luid en zeker, als een Admiraal
 Niet beter had gedaan. De lieden wisten
 Reeds wie hij was, dat deed alleen al wondren

En was genoeg; geen mensch die zich verzette,
En onverdroten deed men wat hij zei.

Het was een moeilijke arbeid, langs de trap,
Zoo smal en steil en dan zoo diep beneden,
De booten in, die op het water dansten;
En dan met menschen, hulploos als een kind;
En niets dan schreeuwen, jammeren en klagen,
Hoe zachtjes ook hun kameraden droegen;
En dan zoo veel!... wanneer had dat een eind?...

En toch het ging zoo ordelijk en zeker
Als aan een lijn, naar zijn bevelen voorwaarts;
Hij was ook hier en daar en overal,
Met de oogen en de handen en het woord.
Om beurten gingen booten af en aan
En altijd voort, — de brave visschers ook
Uit Eckernförde; — en tusschen 't volk aan strand
Daar lagen zij aldra, de blauwe buizen,
Die zoo naar wensch, bij troepen, overkwamen;
Toch feilden nog de meester van de slimsten:
Met kreuplen en gewonden gaat het zwaar.

Daar staat hij nog en handelt naar zijn plicht,
Uit menschenmin, — mij dunkt ik zie hem staan,
En hoor zijn flink bevel!..... De volle maan
Gaaf even boven 't water langzaam op:
Hij ziet haar nog, hoe lieflijk is haar licht!
En door een verster zien twee fonklende oogen
Ter zelfder tijd....

Daar valt een donderslag
Als barstte heel de wereld van elkaar!...
En rood en vurig vliegt het in de hoogte
Het water uit, zooals een vuurberg spuwt,
En als een vuurwerk schiet het door de lucht,
En vlamt en bliksemt, kraakt en knalt en davert,

God weet hoe ver!.... en dan een zwarte wolk
 Van rook en walm.... Waar bleef het groote schip?...
 Daar ligt een wrak en drijven duizend stukken....

O, dierbaar Vaderland,
 Wel wil de dood hier woeden!
 Vol eiken drijft het strand.
 Wie kon dit lot vermoeden!

Zij ruischten op uw grond
 Daar boven langs uw golven, —
 En waar de Deen hen vond
 Daar ligt het schip bedolven.

Bedolven!... Ja begraven, schriklijk veel!
 Twee honderd vijftig menschen! — en de vreugd
 Verkreeg een gruwlijk eind! — Het water dreef
 Van lijken vol en stukken, zoo als de mensch
 Het zelden ziet. En alles liep naar strand,
 En wrong de handen, jammerend en treurend, —
 Vergeefs, vergeefs, — het onheil was geschied! —

En wie is hij. waar elk met angst naar vraagt,
 Wien, bij den maanschijn, turende in den vloed,
 Wel meer dan duizend tranende oogen zoeken?...

Daar tusschen tal van lijken vond men hem,
 Verminkt, verstomd, en aaklig bleek, als allen.
 En waar het hart zoo hoog en edel sloeg,
 Daar hing de nagelbloem nog als een orde....

En als men d'andren dag
 Goe-Vrijdag had,
 Was vol nog van den slag
 De gansche stad.
 En bij der klokken klang,
 In vreugde en rouw,
 Was veler menschen gang
 Naar 't kerkgebouw.

Wat Christus heeft geleerd
 Tot aan zijn dood,
 Is *liefde*, — recht vereerd
 Als rein en groot. —
 Wie naar Zijn voorbeeld tracht,
 Zoo heerlijk schoon,
 Als Hij, zich zelf' veracht,
 Dien toeft ook loon.

Een ligt daar stil en stom,
 Naar Godes wil;
 Wij weten wel waarom
 Zoo stom en stil. —
 Hij stierf als hulp en gids
 In 's vijands nood:
 Zijn liefde was gewis
 Ook rein en groot!

Paaschmorgen is 't! — en weder luiden klokken,
 Doch nooden niet ter kerk — het is te vroeg;
 En weder schijnt de zon en groent het land,
 De leeuwrik stijgt en de eerste lijster fluit:
 Zoo frisch en schoon was lang geen ochtendstond! —

De gansche stad die vlagt ter halver stok. —
 Daar komt een lijkstoet langs de straat naar boven,

En gaat het kerkhof op; zie, wat een menschen!
 En wat een kist, bedekt met pracht van kransen!
 Er wordt een jonge Luitenant begraven. —

En in dat kleine huis, omlaag aan strand,
 Daar staat de lauwerboom; — waar zijn zijn
 (bladers? —

Daar zit een jonge vrouw, in beide handen
 Haar bleek gezicht, zij hoort het klokgelui,
 En meent dat zij door kommer zal bezwijken ....

Mor niet, wees stil! — 't is Paschen! droog den
 (traan!

Groot is de vreugd en kort is maar de sluimer!
 Ja, ook voor hem! Hij ligt en slaapt in vreden,
 De hoogste menschenplicht heeft hij gedaan!
 En als een held heeft hij gestaan, gestreden,
 En als een held, zoo is hij heengegaan!

Smaakt hij geen roem en eer meer in het leven,
 Hij kreeg die in zijn dood met volle hand!
En schooner dood wordt niemand ooit gegeven
Dan voor de liefde en voor het Vaderland!

1) Zuiderschans. Deze lag in de nabijheid der stad aan den Kiel-Eckernförder straatweg; en was met 4 18ponders gewapend.

2) Noorderschans. Lag een half uur van de stad op een kleine landtong aan den linker havenoever; en was voorzien van 6 stukken: waarvan 2 18ponders, 2 24ponders en 2 84ponds-bomkanonnen.

3) Delius was hoofd van den generalen staf in de Sleeswijk-Holsteinsche armee. — Hij werd den 23 Mei voor Friedericia, door een uit de vesting geschoten Deenschen kanonskogel, gedood.

4. Eduard Jungmann, zoon eens Advocaats uit Lissa, in Posen, werd daar den 3n April 1815 geboren. — Op 16jarigen leeftijd trad hij als bombardier in de Pruisische Armee, werd drie jaren later Luitenant, bezocht toen 4 jaren de krijgsschool te Berlijn, diende daarop 7 jaren als Luitenant bij de Artillerie en ging in 1845 naar Turkijen, om daar eene verbetering in het krijgswezen te helpen tot stand brengen. — In 1848 keerde hij van daar terug en liep op 10 Maart 1849 nog in Turksche uniform in Sleeswijk. — Toen werd hij benoemd tot Kapitein en Kommandant eener batterij. Hij had verzocht zoo nabij mogelijk den vijand geplaatst te worden. — Op 12 Maart kreeg hij het bevel over de 5e Vestingbatterij, die naar Eckernförde bestemd was. — Na den oorlog woonde hij in Oldenburg tot 1853, daarna te Billwärder bij Hauburg en vestigde zich in 1861 in Hamburg zelf, waar hij in 1862 aan eene bloedstorting overleed. — Op het Jacobi-Kerkhof is zijn graf, dat met een schoon gedenkteeken is versierd.

5) De Denen noemden de Sleeswijk-Holsteiners toen steeds Insurgenten.

6. Johann Heinrich Wilhelm Clairmont, is geboren 5 Februari 1796, in Rendsburg. — Onder het oppercommando van Jungmann, had hij, als Sergeant-Majoor, het bevel over de noord-batterij. — Zijn beroep was kleedermaker; later werd hij Artillerist. — In 1848

ging hij over in Sleeswijk-Holsteinschen dienst; en werd, op zijn verzoek, daags voor het oprukken uit Rendsburg naar Eckernförde van de 5e Vestingbatterij, daarbij verplaatst. — Na den 5n April werd hij verhoogd tot Oppervuurwerker, en later als zoodanig gepensioneerd. — In 1852 verkreeg hij eene aanstelling als landhuishoudkundige in Tetenbüll; en in 1856 werd hij tolgaarder te Bordesholm, waar hij den 8n Maart 1863 stierf en begraven werd. Kameraden en vrienden versierden zijn graf met een gedenksteen. —

7) Letterlijk vertaald. Deze uitroep wordt meermalen in Deutschland gebezigd.

8 Bornhóved, een dorp in Holstein, is in de geschiedenis bekend door den bloedigen slag die daar den 22 Juli 1227 — Maria Magdalena-dag — plaats had; waarin de Deensche Koning Waldemar II, door Adolph IV, Graaf van Holstein, geslagen werd. — Volgens de Sage was het dien dag zeer heet en hadden de Holsteiners het zonlicht tegen, zoodat zij, daardoor verblind en afgemat door de hitte, begonnen te wijken. Nu stierf Graaf Adolph zich in de reien zijner soldaten en bemoedigde hen tot een hernieuwden strijd; waarbij hij de gelofte deed dat, ingeval hij zegevierde, hij Kerken zou doen bouwen, zich van alle wereldsche zaken zou losmaken en zich in een Klooster zou begeben. En de Heilige Jonkvrouw verborg de zon achter haar gewaad, zoodat de Holsteiners, versterkt door Ditinarschers, nu in de schaduw vochten en de zege behaalden. —

9) Henningstad, een dorp in Zuid-Ditinarschen tusschen Meldorf en Heide. — Op 15 Februari 1500 had daar een moorddadige strijd plaats tusschen de Ditinarscher boeren en den Deenschen Heer met de groote Garde De Koning der Denen, Hans, en zijn broeder Frederik, Hertog van Holstein, zoowel als alle Ridders en Edelen uit Sleeswijk-Holstein, met hunne hovelingen, vochten aan de zijde der Denen, wier leger nu circa 30,000 man sterk was. — Dat gansche heirleger werd vernield en zijn aanvoerder, Jonker Slenz, gedood, door

slechts 3 à 500 boeren. Deze uitslag werd verkregen door een hevigen noordwesten wind, van regen, sneeuw en hagel verzeld, die den Denen in het aangezicht joeg; en waarbij de smalle marschweg die dezen moesten volgen genoegzaam grondeloos werd. — Daarenboven openden de Ditmarschers hunne sluizen, en dreef de hevige wind het zeewater hun land in, zoodat de lage streek, tusschen Hemmingstad en Meldorf, werd overstroomd en het Deensche leger zich in slijk en water bewoog; waarin duizenden, die niet verslagen werden, toch den dood vonden.

⁰) Hanneman, spotnaam voor de Denen.

¹) Kapitein Meijer, Bevelhebber op de Gefion.

²) Sörnßen, algemeene naam voor het Deensche volk; evenals Michel bij de Duitschers en John Bull bij de Engelschen.

³) Ludwig Theodor Preuszer, den 11n Mei 1822 te Rendsburg geboren, waar zijn Vader, Jacob Ferdinand Preuszer, Deensch eerste Luitenant was. — Ludwig kwam als knaap op de Kadetten-Academie te Koppenhagen. Tengevolge van een verschil met zijne onderwijzers, verliet hij in 1842 die inrichting, en beoefende hij de landhuishoudkunde, zoodat hij daarna, als bestuurder van een landgoed, eene aangename betrekking verkreeg. — Toch liet hij die in 1848 weder varen om als vrijwilliger bij de Cavalerie in Rendsburg dienst te nemen. — Na ontbinding van dat corps vrijwilligers, begaf hij zich naar Fehmarn, waar de Denen trachten te landen, trad in de daar gelegen Jagerafdeeling en wist met slechts een kanon, dat ter zijner beschikking was, de poging der Denen te beletten. — In October van dat jaar ging hij weder tot de geregelde Artillerie over, werd in Februari Bombardier en in Maart Onderofficier en Fourier. Hij diende als zoodanig in de 5e Vestingbatterij onder Jungmann, met wien hij naar Eckernförde trok; en die, terwijl hij zelf tijdens den slag het bevel over de noorderschans voerde, aan Preuszer het over de zuiderchans toevertrouwde.

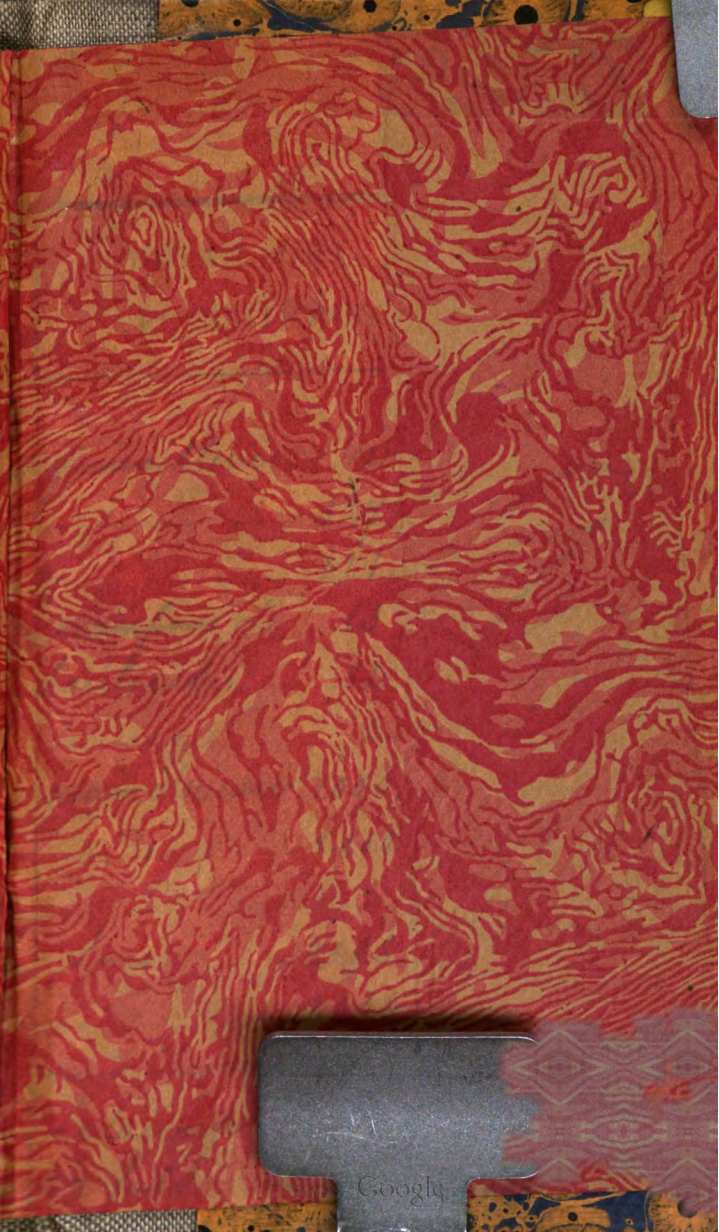
Hij was mager van gestalte, smal van gezicht, had blond haar en een scherpe gebogen neus. — Jungmann prijst hem als iemand van goed gedrag, schrander, voortvarend, maar voorzichtig tevens en vol ijver. Zijne dapperheid en zijne roemrijke daad, zoowel als zijn treurig einde verzekeren hem een onsterfelijken naam in de geschiedenis van Sleeswijk-Holstein en een gezegend aandenken in alle Vaderlandsche harten. Op bevel van Generaal Bonin werd hij, om de nagedachtenis van zijn uitstekend gedrag ten eeuwigen dage in eere te houden, in de Officiers-ranglijsten van de Artillerie-Brigade als Luitenant opgenomen en zal als zoodanig daarin vermeld blijven. — Zijne grafstede op het Eckernförder Kerkhof, waar hij op Paaschdagmorgen 1849, als Luitenant der Artillerie, werd begraven, is versierd met een der veroverde kanonnen van Christiaan VIII.

Digitized by Google

DORSMAN & ODÉ, te Vlaardingen.